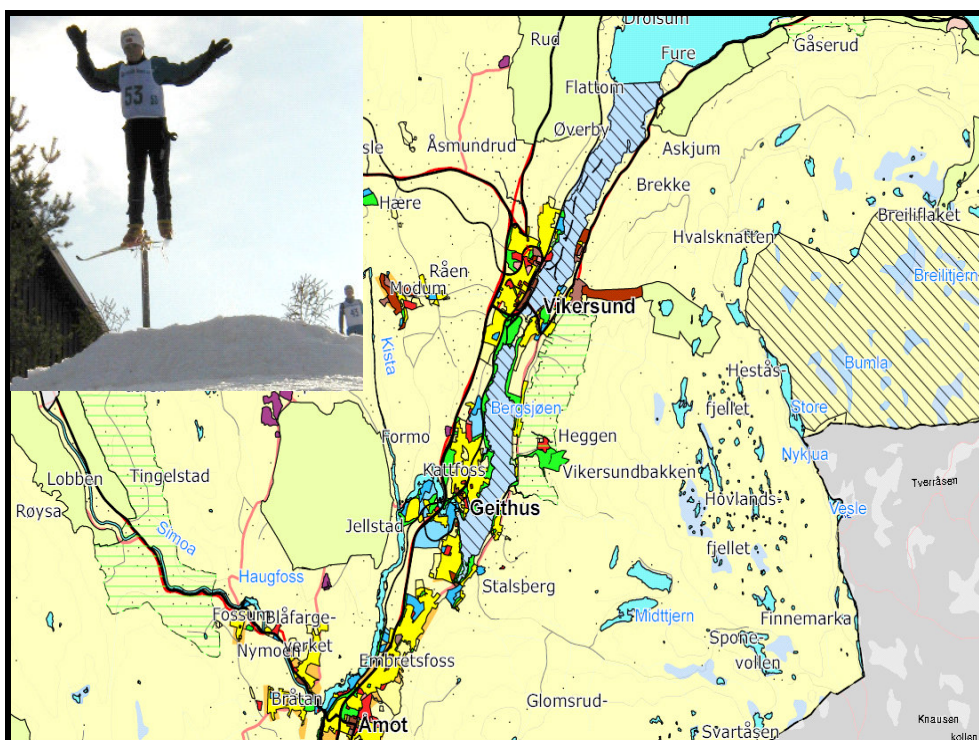

PLANPROGRAM

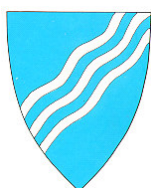
FOR

KOMMUNEPLAN 2009-2020

MODUM KOMMUNE

Vedtatt i kommunestyret 2. februar 2009

Innhold

INNHold	2
RULLERING AV MODUM KOMMUNES KOMMUNEPLAN 2009-2020	3
KOMMUNENS VISJON - UTGANGSPUNKT FOR ALL KOMMUNAL VIRKSOMHET	3
HVA ER ET PLANPROGRAM OG HVA ER DET GODT FOR?	3
RAMMER FOR PLANARBEIDET	4
<i>Nasjonale og regionale rammer</i>	4
<i>Lokale rammer</i>	5
FOKUSOMRÅDER FOR PLANARBEIDET	5
<i>Befolkning</i>	6
<i>Levekår og folkehelse</i>	11
<i>Kommunen som tjenesteleverandør</i>	14
<i>Næringsutvikling</i>	17
<i>Universell utforming</i>	22
<i>Klima og energi</i>	23
<i>Samfunnssikkerhet og beredskap</i>	24
<i>Barn og unges interesser</i>	25
<i>Bærekraftig areal- og ressursbruk</i>	26
<i>Omdømmebygging</i>	27
AREALBRUK	28
UTVIKLINGSTREKK I PERIODEN 2005-2008	28
FRAMTIDIGE BEHOV FOR UTBYGGINGSOMRÅDER	29
STRATEGIER FOR STEDSUTVIKLING	30
<i>Distriktsentra</i>	30
Vikersund	30
Åmot øst	31
<i>Nærsentra</i>	31
Geithus	31
Åmot vest	32
Sysle	33
<i>Grendesentra:</i>	33
HÅNDTERING AV INNSPILL TIL PLANPROGRAMMET	33
BEHOV FOR UTREDNINGER	34
KONSEKVENsutREDNINGER AV NY AREALBRUK	34
TEMAPLANER	35
<i>Eksisterende planer</i>	35
<i>Behov for nye temaplaner</i>	35
Energ- og klimaplan	35
Strategisk næringsplan	35
Kommunedelplan for fritidsbebyggelse	35
Hovedplan for vann og avløp	36
<i>Øvrige utredningsbehov</i>	36
PLANPROSESS	36
SLIK KAN PLANARBEIDET PÅVIRKES	37
FRAMDRIFTEN I KOMMUNEPLANARBEIDET	37
VEDLEGG 1: POTENSIELL BOLIGUTVIKLING IHT. KOMMUNEPLAN 2005-2015	38

Rullering av Modum kommunes kommuneplan 2009-2020

Den jobben vi nå skal i gang med er en rullering av Modum kommunes kommuneplan. Gjeldende plan gjennomgikk en full revidering i 2005. Når vi nå skal se på planen på nytt vil vi i all hovedsak bygge videre på gjeldende plan. Samfunnet er imidlertid i kontinuerlig endring, og det vil alltid være behov for å se om det nå er nye forhold som bør vektlegges. Siden det er klare koblinger mellom samfunnsutvikling og arealbruk er det nødvendig å revidere både den langsiktige, overordna kommuneplanen og kommuneplanens arealdel.

Kommuneplanlegging handler i hovedsak om:

- Hvordan skal kommunen utvikle seg de neste tiårene?
- Hva er viktig for kommunen vår på kort og lang sikt?
- Hva er viktig for bygdesamfunnene våre?
- Hvordan skal kommunen nå utviklingsmålene?
- Hvordan skaper vi deltakelse og debatt om lokale samfunnsspørsmål?

Kommunens visjon - utgangspunkt for all kommunal virksomhet

En kommuneplan er et overordnet planverktøy som skal stake ut kursen for kommunens totale virksomhet framover. Kommuneplanen er tuftet på de visjoner og mål politikerne har bestemt for hvordan Modum kommune skal oppleves i framtida. Kommunestyret har i flere planperioder lagt til grunn denne visjonen for hvordan kommunen skal oppleves:

”Modum skal være en god kommune å bo og virke i. Besøkende skal føle seg velkomne og finne seg vel til rette i ei gjestfri bygd.”

Kommunens visjon sier hvordan kommunen ønsker å bli oppfattet i framtida. Ved hver rullering av kommuneplanen er det derfor naturlig å innlede arbeidet med å enes om en visjon som rettesnor for kommunens totale virksomhet som planlegger, tilrettelegger, tjenesteleverandør og forvaltningsorgan.

For å kunne planlegge en utvikling er imidlertid ikke visjoner nok, vi må også vite hvor vi er. Differansen mellom nåsituasjon og ønsket situasjon i framtida er kommunens utfordringer. Måten kommunen vil håndtere disse utfordringene på i form av strategier, virkemidler og tiltak er en viktig del av kommuneplanen. Gjennom behandlingen av planprogrammet ønsker vi å avdekke hvilke områder kommuneplanrulleringen skal ha et særlig fokus på, og hvilke hovedutfordringer kommunen står overfor i kommende planperiode.

Hva er et planprogram og hva er det godt for?

Planprogram er det første dokumentet i kommuneplanarbeidet. Det er obligatorisk å utarbeide et planprogram iht. forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven som trådte i kraft 1. april 2005. Modum kommune ønsker at forslaget til planprogram skal utløse en politisk debatt og et bredt lokalt engasjement på et tidlig stadium i planarbeidet. Et forslag til planprogram behandles derfor først i de politiske fora. Etter at politikerne har behandlet planprogrammet sendes det ut på høring, slik at også innbyggere og andre som har saklig interesse i Modums utvikling kan få komme med sine synspunkter. Etter høringen skal det

endelige programmet vedtas av kommunestyret. Når planprogrammet er vedtatt vil dette bli lagt til grunn for det videre arbeidet med kommuneplanen.

Planprogrammet skal bl.a. si noe om:

- Rammer for planarbeidet
- Hvilke temaer skal ha spesiell fokus i planarbeidet
- Hovedutfordringer og strategier for å nå kommunens visjon
- Hvordan skal planarbeidet gjennomføres
- Hva er det behov for å utrede underveis i planarbeidet
- Tidsplan for planarbeidet

Rammer for planarbeidet

Nasjonale og regionale rammer

Lovgrunnlaget for kommuneplanleggingen er gitt i plan- og bygningslovens § 20-1.

I tillegg til plan- og bygningslovens bestemmelser gir sektorlover med tilhørende forskrifter og rundskriv/veiledninger viktige føringer for kommunenes samfunnsplanlegging.

Videre er det gitt nasjonale føringer i form av rikspolitiske retningslinjer (RPR). For Modums del vil følgende være av relevans for vår planlegging:

- RPR for å styrke barn og unges interesser i planleggingen (1989)
- RPR for samordnet areal- og transportplanlegging (1993)
- RPR for vernede vassdrag (1994)
- RPR for universell utforming (under arbeid)

Nasjonal transportplan 2006-2015 er de nasjonale samferdselsetatenes plan. Regjeringen jobber nå med Stortingsmeldingen om Nasjonal transportplan 2010-2019, som vil legges fram på nyåret 2009. Tiltak beskrevet i NTP eller tilhørende handlingsplaner er føringer som kommunen vil ta hensyn til i sin samfunnsplanlegging.

Videre har staten utarbeidet en del veiledningsmateriell som forutsettes lagt til grunn for kommunenes planlegging og forvaltning. Spesielt kan nevnes veiledningene innenfor følgende tema:

- Støy (T-1442, TA-506)
- Landbruk pluss (T-1443)
- Samfunnsikkerhet og beredskap (DSB)
  - Retn.linjer for planlegging og utbygging i fareområder langs vassdrag (www.nve.no)
  - Rasfarlige områder (www.skrednett.no)

I tillegg til de nasjonale føringene er det også en del regionale føringer som kommunene vil legge til grunn for sin samfunnsplanlegging. De mest relevante for Modums vedkommende vil være:

- Fylkesplan/regional planstrategi for Buskerud
- Fylkesdelplan for byggegrenser og avkjørsler langs riksveinettet
- Fylkesdelplaner for handel, service og sentrumsutvikling
- Partnerskapsavtaler
- Kommunalt samarbeid/interkommunale selskaper (brann, renovasjon, vann/avløp etc.)
- Regionsamarbeide i Vestregionen, Drammensregionen og Midt fylket.

Lokale rammer

Gjeldende kommuneplan for perioden 2005-2015 utgjør basis for rulleringen av planen for perioden 2009-2020.

Videre vil den nye kommuneplanen bygge på vedtatte temaplaner, der de mest relevante er:

- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet
- Trafikksikkerhetsplan
- Rusmiddelplan
- Boligsosial handlingsplan (under revisjon)
- Plan for kommunal kriseledelse
- Plan for psykisk helse
- IKT-skole plan
- Barnehageplan
- Omsorgsplan 2015 (under arbeide)
- ROS-analyse for Modum kommune (under arbeide)

I tillegg vil lokalt vedtatte forskrifter og retningslinjer legges til grunn for planarbeidet.

Av retningslinjer kan spesielt nevnes:

- Byggeforbud i 100m sonen langs vassdrag
- Samfunnssikkerhet og beredskap
- Retningslinjer for omfang og kvalitet av anlegg for barn og unge (under arbeid)

Arealbruken vil i hovedsak ta utgangspunkt i gjeldende kommuneplan, samt vedtatte reguleringsplaner. Nye arealbruksinnspill må vurderes opp mot de strategiene som fastsettes i planprogrammet. Gjennom planprosessen vil det trolig også bli avdekket behov for å oppheve eller omarbeide tidligere vedtatte arealbruksplaner.

Fokusområder for planarbeidet

Innbyggerne i Modum er kommunens primære målgruppe for all virksomhet. Kommunens viktigste oppgave er å gi alle innbyggere gode levekår, trygghet og forutsigbarhet. Dette prøver kommunen å oppnå gjennom de roller den er tildelt i samfunnet. Kommunens viktigste roller er å være lokal tjenesteleverandør, samfunnsutvikler og myndighet

Kommunen har med sine verktøy innenfor samfunnsplanlegging store muligheter til å styre også den utviklingen av samfunnet som ikke direkte kan relateres til kommunens egne tjenester. Gjennom fysisk planlegging og tilrettelegging, økonomiske virkemidler, motivering og omdømmebygging kan kommunen gjøre seg attraktiv for innbyggere og næringsliv.

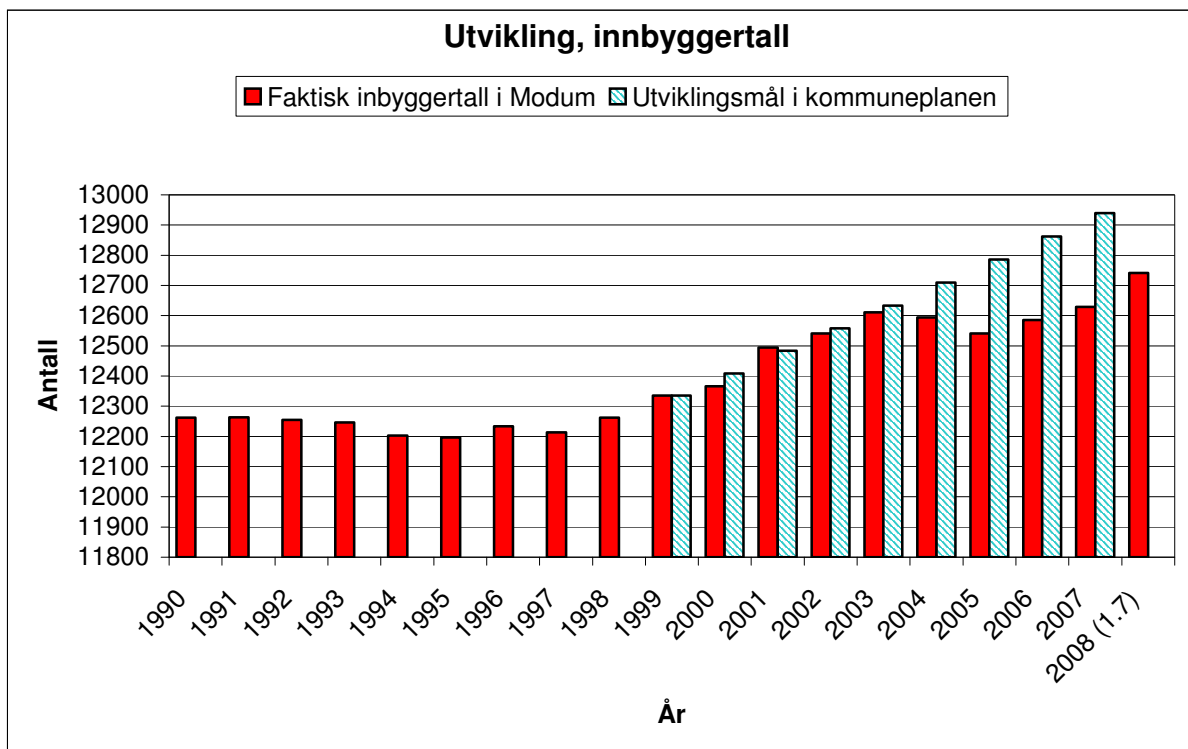
Ut i fra dette bør derfor følgende temaer settes i fokus ved denne kommuneplanrulleringen:

- Befolkningsutvikling
- Folkehelse og levekår
- Tjenesteutvikling
- Næringsutvikling
- Utbyggingsstrategier og stedsutvikling
- Universell utforming/tilgjengelighet for alle
- Samfunnsikkerhet og beredskap
- Bærekraftig areal- og ressursbruk
- Klima og energi
- Omdømmebygging

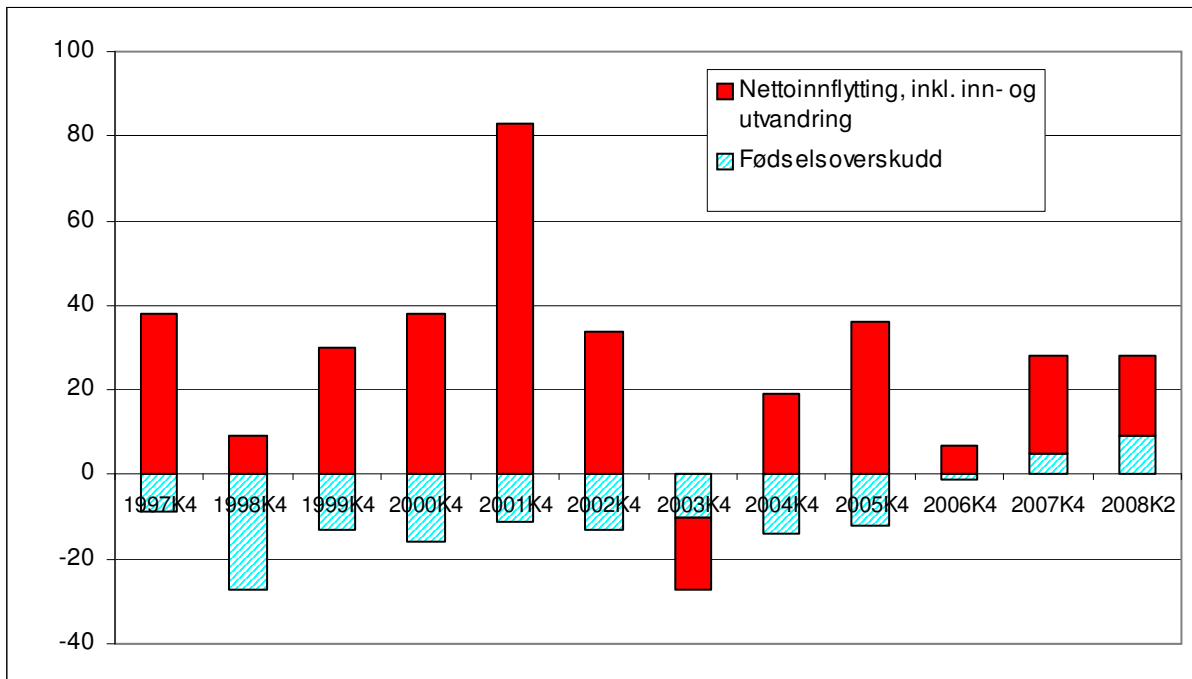
Befolkning

Modum har hatt et svakt stigende innbyggertall. I perioden 1990-1.7.2008 har det økt med gjennomsnittlig 0,20% pr. år. Dette innebærer en befolkningsvekst på 479 innbyggere. I samme periode har den nasjonale vekstraten vært 0,6% pr. år, og dette har også vært målet for befolkningsvekst i de to siste kommuneplanene. Vekstmålet ble nådd i 1999, 2001, 2003 og 2007. Alle andre år har tilveksten vært mindre enn målsetningen. Dersom vi hadde oppnådd kommuneplanens målsetning om 0,6% årlig vekstrate fra 1999 ville Modums innbyggertall i dag vært 13017.

Dersom Modums befolkning hadde økt i takt med gjennomsnittlig befolkningsveksten i landet for øvrig i hele perioden 1990-2007, ville vi hatt 937 flere innbyggere i Modum i dag. I figuren nedenfor vises faktisk befolkningsutvikling i Modum, sammenlignet med kommuneplanens målsetning om vekst.

Befolkningsutviklingen avhenger av fire faktorer, fødselstall, antall døde, innflytting og utflytting. Vi ser at det i alle år fram til og med 2006 dør flere enn det fødes i Modum. Fødselsunderskuddet balanseres de fleste årene av en netto innflytting til kommunen. Vi registrerer imidlertid at det fire av de fem siste årene er flere som har flyttet ut av enn inn i kommunen.

Det ser også ut til å være en trend at mange unge, utdannede mennesker flytter ut av kommunen. Dette kan ha sammenheng med et relativt dårlig arbeidsmarked for dem i Modum. Dette er et stort tap av ressurspersoner for bygda, og det vil være en klar utfordring å klare å snu en slik utvikling. Vi har ikke gått tilstrekkelig dypt inn i denne problemstillingen til å kunne dokumentere at det virkelig forholder seg slik, men dette er noe vi bør gå nærmere inn på i kommuneplanarbeidet. Det vi imidlertid veit er at Modum kommune er en typisk lavinntektskommune. Moingene tjener bare 88% av det som er gjennomsnittlig bruttoinntekt i Norge. I levekårsundersøkelser finner vi en forklaring på dette i at det i Modum er langt færre enn landsgjennomsnittet som har høyere utdanning.

Befolkningsutvikling og kommuneøkonomi betyr mye for hva slags samfunn vi får

Befolkningsutviklingen virker direkte inn på kommuneøkonomien ved at statstilskuddet til kommunene i hovedsak regnes ut etter folketall. Ved tilbakegang i folketallet merkes dette straks på kommuneøkonomien i form av reduserte rammetilskudd fra staten. Og dette er penger som kommunene er avhengig av for å opprettholde og utvikle sine velferdstjenester. Endringer i befolkningen vil videre påvirke behovet for tjenester. For kommunen er det derfor viktig å få en vekst som fremmer en god balanse mellom aldersgrupper.

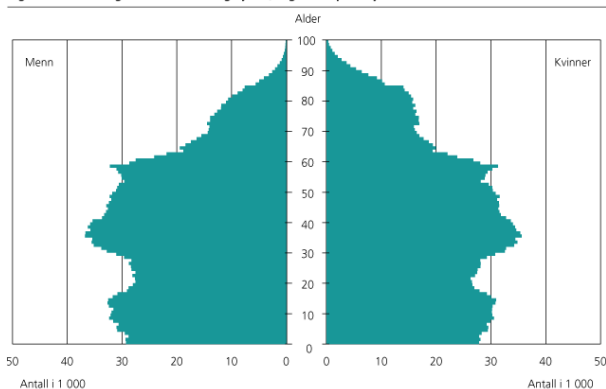
Prognose for befolkningsutvikling i Norge og Modum

Statistisk sentralbyrå sier dette om befolkningsutviklingen for hele landet fram mot år 2060:

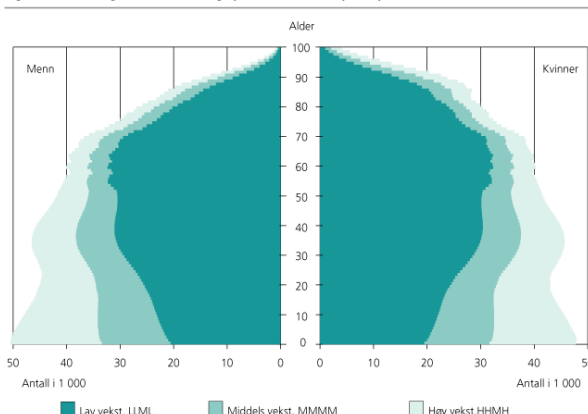
Folketallet vil fortsette å vokse fram til 2060, med mindre både innvandring og fødselstall avtar kraftig, viser den nye befolkningsframskrivingen. Det forventes en fortsatt økning av forventet levealder i hele perioden. Befolkningen blir raskt eldre, særlig etter 2013, og vi bosetter oss stadig mer i sentrale strøk. Framskrivningene blir denne gang ført helt fram til 2060. De viser at folketallet sannsynligvis vil fortsette å stige de neste 55 årene – fra 4,6 millioner i 2005 til mellom 4,8 og 7,5 millioner i 2060, se figur 1. Den viktigste årsaken til veksten er forventninger om høy innvandring i årene som kommer. Fruktbarhetsnivået på 1,8 barn per kvinne er høyt i europeisk sammenheng, men ligger likevel under det som skal til for å unngå befolkningsnedgang på lang sikt. Høy nettoinnvandring vil kompensere for dette. Bare hvis vi får en situasjon med synkende fruktbarhet og en nettoinnvandring på 9 000 eller lavere per år, vil veksten stoppe. Folketallet vil da nå en topp på 5 millioner i 2045 og deretter synke svakt.

Figurene nedenfor viser prognoser for befolkningsstrukturen i Norge fram mot år 2060.

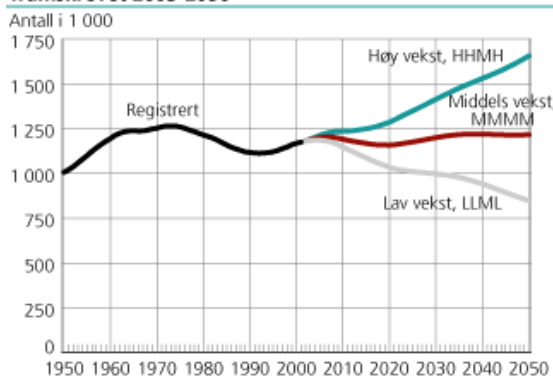
Figur 4. Folkemengden etter alder og kjønn, registrert per 1. januar 2005

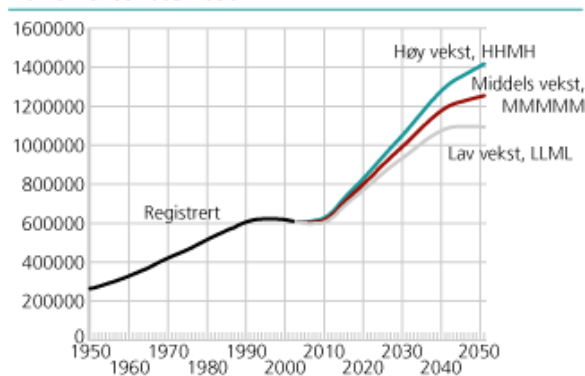
Figur 5. Folkemengden etter alder og kjønn, framskrevet per 1. januar 2060

Antall personer 0-19 år. Registrert 1950-2002 og framskrevet 2003-2050

Antall personer 67 år og over. Registrert 1950-2002 og framskrevet 2003-2050

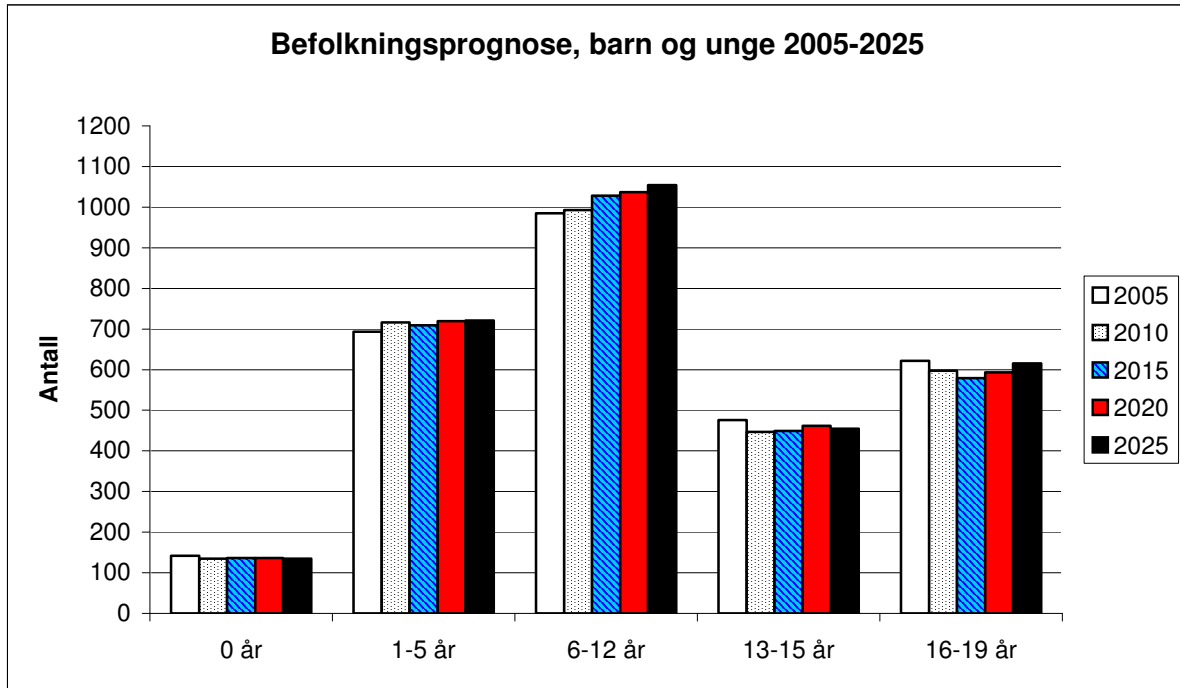

Hva betyr dette for Modum?

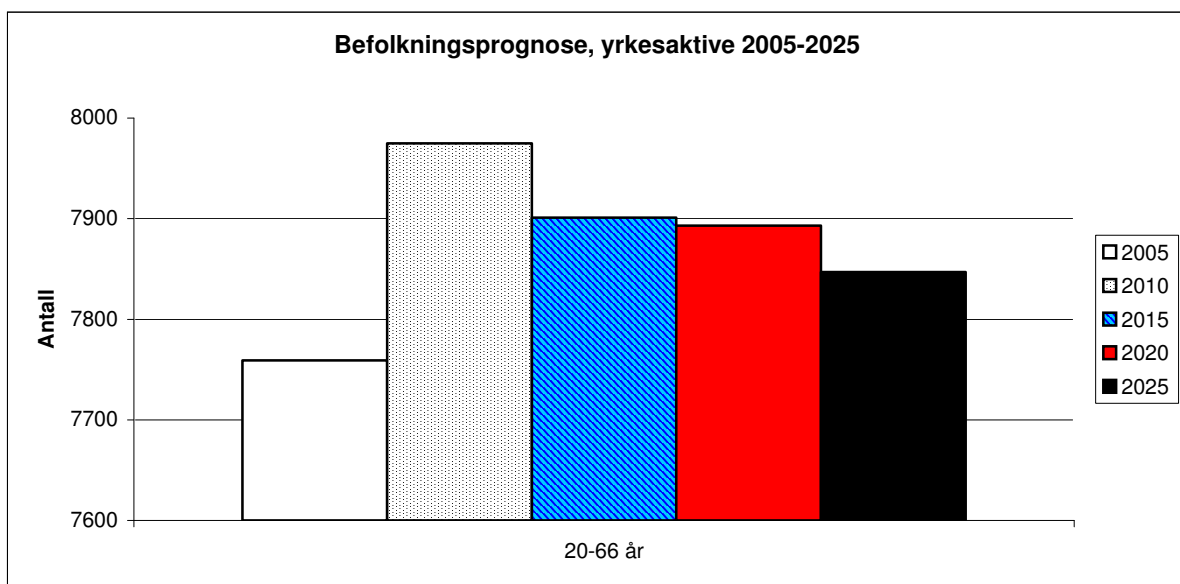
Vi må ha forventninger om at Modum vil bli et stadig mer åpenbart alternativ som bokommune etter hvert som arealpresset og prisnivået i Drammensregionen øker. Vi kan imidlertid ikke bare avvente at folk skal finne ut dette selv, men gå aktivt ut i markedsføringen av vår flotte kommune! Våre befolkningsprognoser er basert på gjeldende kommuneplanmålsetning, som samsvarer med Statistisk sentralbyrås alternativ MMMM (middels vekst).

Befolkningsprognosen fram mot år 2025 viser at andelen barn og unge (0-19 år) vil holde seg relativt stabil. Forutsatt at vi når middels nasjonal vekstrate (ca. 0,6 % pr. år) vil antall barn i barneskolealder øke med 70. Dette kan skape et visst press på skolekapasiteten sør i bygda.

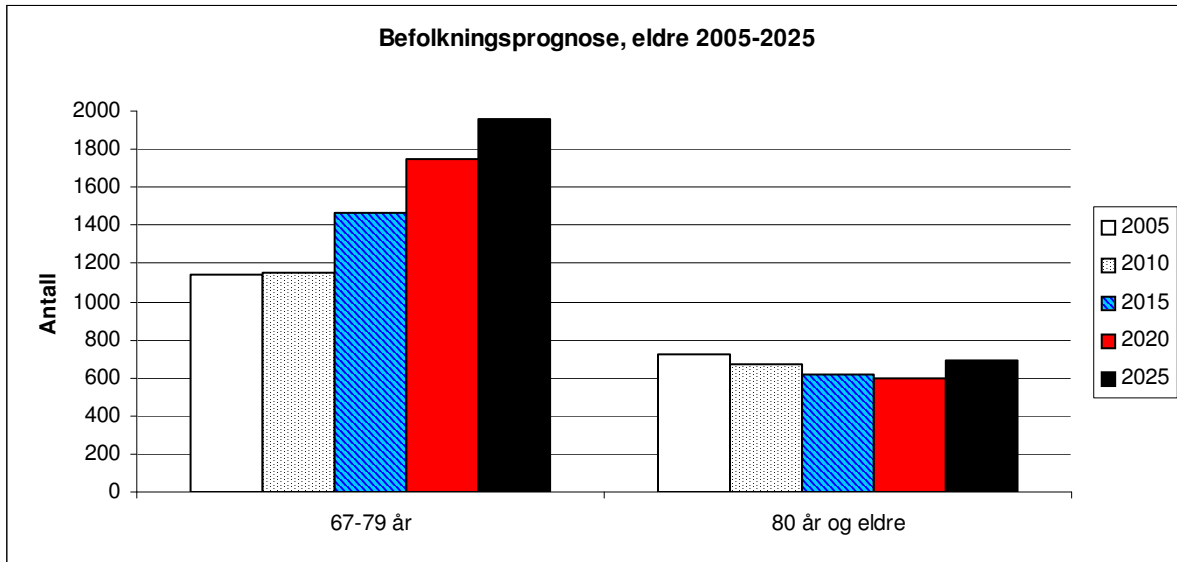
Det er imidlertid viktig å påpeke at befolkningsveksten i Modum de siste 15 år bare har vært 1/3 av det som befolkningsframskrivningene for middels vekst angir. Det er derfor grunn til å anta at prognosene ligger noe i overkant av hva som vil bli den virkelige utviklingen i Modum. Med de mulighetene som ligger i at vi har omstrukturert opptaksgrensene for skolene i kommunen, anses det at barneskolene vil være i stand til å håndtere den påregnelige veksten. De øvrige aldersgruppene av barn og unge ser ut til å forbli antallsmessig temmelig stabile fram mot 2025.

Den yrkesaktive andelen av befolkningen vil øke noe de nærmeste årene, for deretter å synke gradvis fram mot 2025. Heri ligger det en vesentlig utfordring for Modum i å holde på og helst tiltrekke oss flere personer i yrkesaktiv alder. Her er det en åpenbar sammenheng med hvor godt kommunen lykkes i bolig- og næringspolitikken.

Ser vi på befolkningsframskrivningen vil vi fra omkring 2013 vil få en betydelig økning i antall innbyggere som går ut av arbeidslivet. Denne gruppen vil bortimot fordoble seg fram mot 2025. Mot slutten av denne perioden forventer vi derfor at behovet for omsorgstjenester vil øke. Som følge av de store etterkrigskullene og økningen i levealder vil andelen eldre over 80 år øke betydelig fra 2025. Dette innebærer at vi vil få en stor og vedvarende "eldrebølge" som starter omkring 2015-2020.

En åpenbar effekt av eldrebølgen vil være et økt behov for omsorgstjenester og pleiehjemsplasser. Dette vil også utløse et behov for mer arbeidskraft for å utføre omsorgstjenestene.

Utfordring:

Ut i fra befolkningsmålsetninger og befolkningsprognosene kan vi utlede følgende hovedutfordringer:

- *Oppnå en befolkningsvekst på høyde med prognosen for middels nasjonal vekst (0,6% p.a.)*
- *Øke andelen yrkesaktive innbyggere.*
- *Sørge for at flest mulig av innbyggerne holder seg friske og klarer seg selv i hverdagen.*
- *Skaffe tilstrekkelig arbeidskraft for å dekke opp økt behov for omsorgstjenester*

Mulige strategier:

- *Modum må øke sin attraktivitet for unge, utdannede og arbeidsaktive mennesker. Økt attraktivitet overfor denne målgruppa kan for eksempel oppnås gjennom:*
  - *Et godt, lokalt arbeidsmarked som også etterspør høy kompetanse*
  - *Gode bo- og oppvekstmiljøer*
  - *Godt tjenestetilbud innenfor barnehage, skole kultur*
  - *Videregående utdanning som tilpasset kompetansebehovet i regionens næringsliv.*
  - *Gode kommunikasjonsmuligheter (privatbilbruk, kollektivtransport, elektronisk kommunikasjon)*

- Satsing på direkte kontakt mot ungdom som er i utdanning utenfor kommunen
- Satsing på ”bolyst-prosjekter”
- Økt veistandard

Levekår og folkehelse

Til tross for mange gode tilbud og tiltak står kommunen alltid overfor nye utfordringer. Modum kommune kommer for eksempel relativt dårlig ut i levekårsundersøkelser (SSB-statistikk). Fra 2000 til 2007 har levekårsindeksen i Modum gått i negativ retning, fra 6,3 til 7. Levekårsindeksens formål er å belyse forskjeller mellom kommuner i utbredelsen av sosiale problemer.

NØKKELTALL 4 Indeks for levekårsproblemer

Tabell 4 Indeks for levekårsproblemer og delindekser for enkeltindikatorer

	Indeks 2007	Indeks 2000	Sosial- hjelp	Døde- lighet	Uføre- trygd	Attførings- penger	Arbeids- ledige	Overgangs- stønad	Lav utdanning
Hele landet	5,5	5,4	5,4	5,5	5,8	5,3	5,2	5,6	5,9
1 - 1 999	5,4	5,2	5,5	6,3	5,9	4,5	5,0	5,0	5,8
2 000 - 4 999	5,4	5,2	5,2	5,4	6,0	5,2	4,8	5,7	6,2
5 000 - 9 999	5,4	5,5	5,1	5,1	6,0	5,4	5,1	5,7	6,1
10 000 - 19 999	5,8	5,9	5,7	5,1	5,7	6,6	5,4	6,4	5,9
20 000 - 29 999	5,6	5,6	6,0	4,6	4,8	5,8	6,1	6,0	4,8
30 000 - 49 999	6,3	6,2	6,6	5,8	5,7	6,3	7,0	6,1	5,3
> 50 000	5,6	6,1	6,8	5,4	4,3	5,5	7,1	4,6	4,2
Buskerud	4,9	4,9	5,0	5,4	4,8	4,9	4,6	4,7	5,8
Hemsedal	2,0	1,7	2	5	1	1	2	1	1
Hol	2,5	4,0	1	6	2	1	3	2	6
Nes	2,7	5,0	2	1	6	2	3	2	7
Sigdal	2,7	4,0	2	5	1	3	1	4	6
Hole	3,3	4,6	2	6	2	4	4	2	4
Gol	3,5	4,7	8	1	5	3	1	3	8
Røyken	3,5	3,7	1	6	2	3	5	4	5
Lier	4,2	4,3	5	4	3	6	4	3	5
Nore og Uvdal	4,2	3,6	5	7	3	2	1	7	9
Ål	4,3	4,4	5	6	6	4	1	4	7
Kongsberg	4,5	4,1	7	4	4	5	5	2	3
Rollag	4,5	5,0	2	2	9	3	4	7	4
Flesberg	5,3	3,9	7	1	6	7	7	4	6
Hurum	5,8	6,3	7	5	4	6	8	5	4
Flå	6,2	4,4	6	9	10	2	2	8	6
Ringerike	6,7	6,1	6	6	7	7	7	7	6
Krødsherad	7,0	6,3	6	10	4	8	7	7	5
Modum	7,0	6,3	6	8	7	10	6	5	8
Drammen	7,3	6,9	9	7	5	9	10	4	6
Øvre Eiker	7,8	7,1	7	7	7	8	8	10	8
Nedre Eiker	7,8	6,1	9	7	6	9	8	8	8

Definisjoner:

Definisjonen av de ulike indikatorene i indeksen er nærmere omtalt under de andre nøkkeltallene. For hver indikator i indeksen er kommunene og bydelene rangert i 10 like store grupper. Verdien 1 innebærer at kommunen eller bydelen tilhører de 10 prosent med lavest verdi på indikatoren osv., mens verdien 10 innebærer at kommune eller bydelen tilhører de 10 prosent med høyest verdi på indikatoren. Samleindeksen uttrykker den gjennomsnittlige verdien på de 7 indikatorene for levekårsproblemer. Utdanningsnivået er oppgitt som en supplerende opplysning og er ikke regnet inn i indeksen. Jo høyere verdi, jo flere levekårsproblemer sammenlignet med andre kommuner og bydeler. I indeksen har en ikke tatt hensyn til at tallene for endel små kommuner er statistisk usikre. Det må derfor vises ekstra varsomhet i tolkningen av indeksen for små kommuner. Fylkestallene er uveide gjennomsnitt av alle kommunene i i fylket (alle kommuner veier m.a.o. like tungt). Tilsvarende er gjort for landet undet ett ved beregning av tall for kommunestørrelser og tall for hele landet. (Bydelene er med andre ord holdt utenfor i disse tre gjennomsnittsberegningene). 4 mindre bykretser er av statistiske hensyn holdt utenfor indeksen.

KOMMENTAR

Indeksens formål er å belyse forskjeller mellom kommuner i utbredelsen av sosiale problemer. En bredere anlagt indeks ville gitt mer relevante holdepunkter for hvordan gjennomsnittsborgernes levekår varierer mellom ulike kommuner og bydeler. Men en slik utvidet indeks ville i mindre grad være egnet til å belyse problemskapende forhold i kommunene. Også som en indikasjon på geografiske forskjeller i sosiale problemer må imidlertid indeksen tolkes med stor forsiktighet. Bl.a. er i indeksen alle problemene tillagt samme betydning, mens for mange representerer arbeidsledighet det største levekårsproblemet. Utdanningsnivået er ofte fremholdt som en god indikator på materielle levekår, og kan supplere det bildet indeksen gir. For mer utfyllende kommentarer om indeksen, henvises det til Samfunnsspeilet 6/99, SSB.

Et annet forhold som er bekymringsfullt er at gjennomsnittsinntekten til innbyggerne i Modum er lav, faktisk bare 88% av landsgjennomsnittet (SSB nøkkeltall 3 Levekår-Inntekt). Av sammenligningstallene for levekår ser vi at det er mange som har lav utdanning (grunnskole som høyeste utdanning) i Modum. Dette påvirker også lønnsnivået.

NØKKELTALL 3 Levekår - Inntekt

Tabell 3 Gjennomsnittlig bruttoinntekt for bosatte personer 17 år og over.
Ligningskommune. 2005

	Gjennomsnittlig bruttoinntekt	Bruttoinntekt under kr. 100 000 i prosent	Gjennomsnittlig bruttoinntekt kvinner
Hele landet	306 700	16	226 100
1 - 1 999	250 452	15	188 697
2 000 - 4 999	255 956	15	192 456
5 000 - 9 999	273 710	15	202 453
10 000 - 19 999	283 020	15	210 448
20 000 - 29 999	300 177	15	220 750
30 000 - 49 999	300 058	15	219 758
> 50 000	335 262	16	241 169
Buskerud	313 100	15	222 700
Hole	656 800	14	279 000
Hemsedal	395 500	14	261 900
Hol	370 400	13	240 000
Lier	338 300	14	241 100
Nes	338 100	15	204 600
Krødsherad	323 000	13	202 700
Røyken	322 600	14	233 800
Kongsberg	316 100	15	226 700
Drammen	315 100	16	227 200
Gol	300 000	13	219 500
Sigdal	295 100	13	207 000
Flå	292 600	12	204 300
Hurum	291 700	14	218 400
Ringerike	287 500	15	212 900
Øvre Eiker	287 000	15	211 400
Nedre Eiker	280 000	15	209 900
Rollag	277 000	13	223 400
Al	276 700	14	204 400
Modum	272 300	14	206 300
Flesberg	269 500	15	200 300
Nore og Uvdal	251 400	13	198 800

Definisjoner

Bruttoinntekt omfatter summen av alle skattepliktige lønns-, pensjons-, nærings- og kapitalinntekter, tilsvarende punkt 3.1.10 på selvangivelsen. Ved tolkingen av andelen med bruttoinntekt under kr. 100 000 må man ta i betraktning at dette også omfatter personer som har ønsket å arbeide deltid og f.eks. studenter. variasjoner mellom kommuner i andelen med slik lav inntekt er derfor ikke noe enkelt uttrykk for ulik velferd. Ved sammenligning av gjennomsnittlig bruttoinntekt over tid, er det viktig å være oppmerksom på at enkelte høye verdier kan føre til store endringer for enkelte mindre kommuner fra år til år. Mht tallene etter kommunestørrelse er alle kommunene i den aktuelle kommunegruppen her gitt lik vekt.

Kilde: Statistisk sentralbyrås selvangivelsesstatistikk 2005

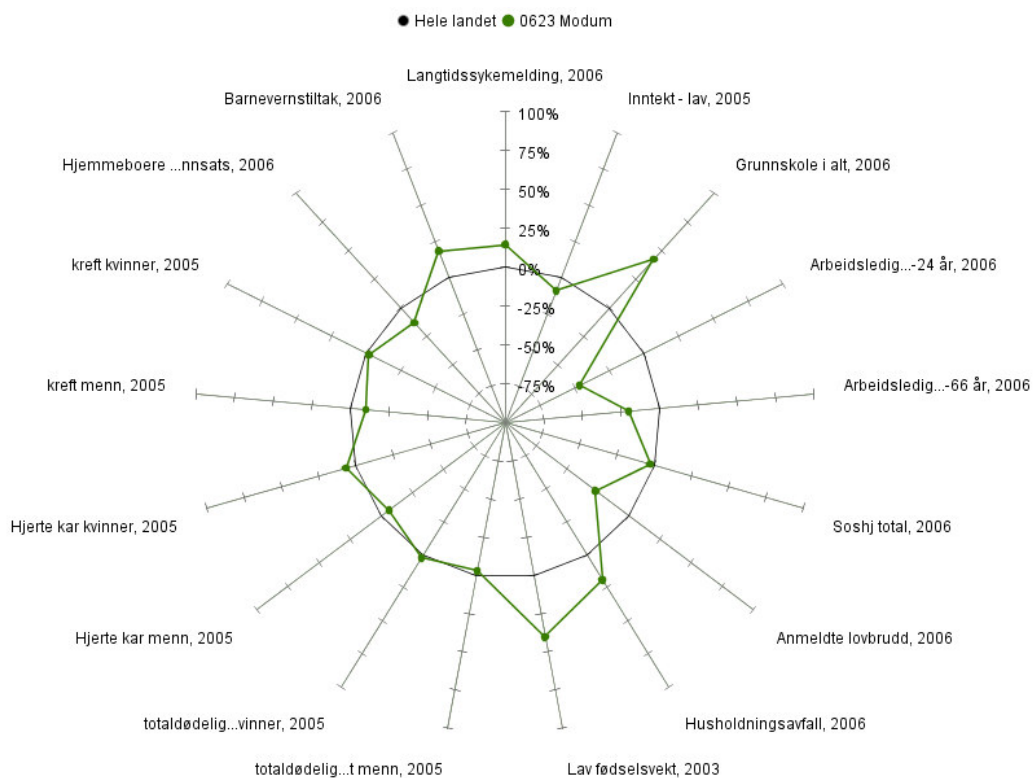
KOMMENTAR

Tabellen viser at 15,6 prosent av personer 17 år og over har en bruttoinntekt på under kr. 100 000. Forskning har vist at det er en sammenheng mellom inntektsnivå og helsestilstand. Lav inntekt øker sannsynligheten for dårlig selvopplevd helse, sykdom og for tidlig død. Årsakssammenhengene er ikke endelig klarlagt, men synes å henge nært sammen med mer generelle kjennetegn ved denne gruppen. Kolonnen for Gjennomsnittlig bruttoinntekt for kvinner indikerer til dels store lønnsforskjeller mellom menn og kvinner. Dette gjenspeiler både kjønnsforskjeller i andelen yrkesaktive og reelle forskjeller i lønnsnivå mellom menn og kvinner.

De fleste opplever likevel Modum som et godt sted å bo og virke, iht. kommunens mangeårige visjon. Modum har fra langt tilbake i tid vært betraktet som et helsefremmende sted å være, noe som var grunnlaget for etableringen av mange typer rehabiliteringsinstitusjoner (Vikersund kurbad, Modum Bad, Tomtebo, Tuberkulosehjem, Buskerud Vanføreheim (Buskerud rehabiliteringssenter) m.m.

Videre er vi en aktiv idretts- og kulturkommune, med et mangfold av arenaer, foreninger og tilbud. Til tross for kommunens omdømme som helsefremmende sted er det dessuten indikasjoner på at det ikke står så bra til med folkehelsen i kommunen.

Modums posisjon i forhold til landsgjennomsnittet vises i nedenstående kommunebarometer (SHDIR-statistikk).

Kommunebarometeret skal forstås slik at sirkelen gjennom aksenes 0-punkt representerer landsgjennomsnittet. Avvik på plussiden sier at vi ligger dårligere an enn landsgjennomsnittet, eks. utdanningsnivå og fødselsvekt, mens avvik på minussiden viser at vi ligger bedre an enn landsgjennomsnittet, for eksempel lav arbeidsledighet og lite kriminalitet. Mht. inntekt er barometeret litt vanskelig å forstå, men de bakenforliggende tallene viser at vi ligger på 88% nivå av gjennomsnittlig bruttoinntekt for hele landet.

Levekårsindeksen og kommunebarometeret mht. folkehelse viser noen tendenser, og det er ikke positivt at vi har falt på indeksen de seinere årene. Vi må imidlertid også ta med oss de sidene der vi faktisk kommer godt ut sammenlignet med landet for øvrig,

Det er allment kjent og dokumentert at folkehelse i stor grad har sammenheng med sosiale og økonomiske forhold. Utjevning av sosiale ulikheter vil gi seg utslag i en bedring i folkehelsesituasjonen. Modum kommune ser at en bedring i folkehelsesituasjonen vil ha stor betydning for innbyggernes ve og vel, og samtidig være av avgjørende betydning for at kommunen skal kunne håndtere de framtidige behovene for helse- og sosialtjenester.

Arbeidet for folkehelse skal ha høy prioritet, og vil derfor være et gjennomgående tema i kommuneplanen. Hovedbudskapet vil være at vi skal fremme en sunn livsstil og gode sosiale miljøer, bl.a. gjennom motivasjon og økt forebyggende arbeid.

Utfordring

- *Generell bedring av levekårsindeksen og folkehelse*
- *Få moingene til å føre en mer aktiv livsstil*
- *Få innbyggerne til å ta tak i egen livssituasjon for å bevare helse og velferd gjennom hele livet*

Mulige strategier:

- *Utjevning av sosiale forskjeller*
- *Tilrettelegging av lavterskeltilbud, spesielt til utsatte grupper*
- *Kunnskap- og informasjonsformidling*
- *Motivasjon og begeistring*
- *Universell utforming skal vektlegges*
- *Økt bruk av frisklivssentralen*
- *En bedre grunnskole*

Kommunen som tjenesteleverandør

Status

Ved siden av pleieinstitusjonene Modumheimen, og bo- og dagsentrene i Geithus og Vikersund har vi en godt utviklet hjemmetjeneste. Kommune har dessuten bygd og lagt til rette bo- og omsorgstilbud til mange forskjellige brukergrupper, for eksempel innenfor rus- og psykiatri.

Barnehagetilbudet er utbygd både i kommunal og privat regi, og når den siste planlagte barnehagen blir bygget i 2008 vil Modum oppfylle de nasjonale målsetningene om full barnehagedekning. Kommunen har 5 barneskoler og 2 ungdomsskoler, der det har blitt investert betydelig midler til bygningsmessige forbedringer og uteanlegg de seinere årene.

Mælumenga barnehage

Modum kommune har videre bygd ut et godt kulturtilbud, med kulturhuset som et samlende midtpunkt. Videre har kommunen etablert et kulturskoletilbud, frisklivssentral og en svært

godt innendørs badeanlegg. Sommeren 2008 vil et nytt ungdomshus i tilknytning til Søndre Modum ungdomsskole stå ferdig. Innen idrett ligger Modum i aller fremste rekke mht. aktiviteter og anlegg, takket være bevisste prioriteringer fra kommunens side og et stort frivillig engasjement i lag og foreninger.

Når det gjelder tekniske tjenester forsyner kommunen ca. 80% av innbyggerne med drikkevann og avløpstjenester. Renovasjon med kildesortering ble innført på slutten av 1990-tallet og har de 5 siste årene vært organisert gjennom det interkommunale Renovasjonsselskapet for Drammensregionen. Kommunen har videre ansvaret for veivedlikehold for det kommunale veinettet. De seinere årene har kommunen prioritert trafiksikkerhet, og mye av veimidlene har blitt brukt til gang- og sykkelveier for å gi barn trygge skoleveier. Det gjenstår mye før vi har nådd målsetningen om trygge veier overalt der barn ferdes. Dette arbeidet må fortsatt prioriteres i samarbeid med Statens Vegvesen.

Kommunen har til nå høstet erfaringer fra ulike former for interkommunalt samarbeide bl.a. innenfor renovasjon og vannmiljøsamarbeide. Innenfor VA-sektoren er det også mye på gang mht. å utnytte stordriftsfordeler gjennom å utvikle samarbeidet med nabokommuner Modum kommune har videre samarbeide med Sigdal og Krødsherad innenfor IKT-drift, barnevernstjenester og PP-tjeneste. Innenfor undervisningsområdet er det utviklet et samarbeide med flere kommuner i Midtre Buskerud rundt innføringen av Kunnskapsløftet.

Oversikten ovenfor viser at Modum kommune har et bredt tjenestetilbud til våre innbyggere. Gjennom brukerundersøkelser og sammenligningstall fra KOSTRA (Kommunal og statlig rapportering) mener vi også å ha belegg for at kvaliteten på tjenestene kommunen yter er god. Dette betyr ikke at vi ikke kan bli bedre. Effektivisering og kontinuerlig forbedring av tjenester vil derfor alltid være et viktig tema, og vil bli beskrevet i kommuneplanens kortsiktige handlingsdel.

Tabellen nedenfor viser et utvalg av KOSTRA nøkkeltall som viser noe av kommunens prioritering mht. ressursbruk og tilgjengelighet til en del tjenester.

KOSTRA Utvalgte nøkkeltall 2007	Modum	Gj.snitt kommune- gruppe 10	Kommuner i Buskerud	Gj.snitt landet utenom Oslo	Gj.snitt alle kommuner
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	20421	9496	11954	12668	13737
Netto driftsutgifter til grunnskoleopplæring, per innbygger 6-15 år	81439	73264	72509	74719	76336
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	1126	1253	1317	1402	1384
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	12375	10863	11426	11397	11237
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	1298	1747	2219	2173	2415
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barneverntjenesten	4990	3991	5065	4470	4823
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	80,4	84,8	83,8	84,9	84,3
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	6,5	6,9	7,1	6,3	6,3

Andel mottakere av hjemmetjenester over 67 år	68,8	64,4	68,4	67,7	68,1
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100	96,8	94,9	92,3	92
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	3,3	3,3	3,7	3,6	3,7
Andel barn med barneverntiltak ift. innb. 0-17 år	4,9	3,9	4,2	3,9	3,9

KOSTRA-tallene er i første rekke kvantitative, og sier mindre om de ulike tjenestenes kvalitet. Vi ser imidlertid av tallene for ressursbruk til ulike formål og tall for tilgjengelighet til en del tjenester at Modum ligger relativt høyt på en rekke områder.

Utviklingstrekk i samfunnet

De siste tiårene har vi hatt en betydelig vekst mht. materiell velstand i Norge. Videre er det et trekk i tiden at vi får et stadig høyere utdanningsnivå. Parallelt med velstandsveksten har det blitt stadig større forventninger til omfang og kvalitet på offentlige tjenester. De økonomiske rammebetingelsene for kommunen gir imidlertid ikke rom for å møte alle forventninger til det kommunale tjenestetilbudet.

Som vi tidligere har vært inne på vil Norge (og de fleste øvrige landene i Europa) om 10-15 år oppleve en eldrebølge som følge av store barnekull de første årene etter 2. verdenskrig. Den økende andelen eldre mennesker i samfunnet vil legge press på kommunenes omsorgstjenester og de statlige helsetjenestene. I Modum ser vi det som en viktig utfordring å legge til rette vårt lokalsamfunn slik at våre innbyggere i størst mulig grad blir i stand til å ta vare på egen helse og trivsel i alle faser av livet. Utjevning av sosiale forskjeller kan gi positive folkehelseeffekter. Universell tilgjengelighet er et annet viktig element i kommunens innsats for å fremme helse og trivsel.

Lykkes kommunen i å bedre levekårs- og folkehelsesituasjonen vil dette kunne dempe økningen i behov for kommunale tjenester. Ut i fra dette vil folkehelsearbeide være et tema som vil få gjennomgående fokus i kommuneplanen, og ellers innenfor hele kommunens virksomhetsfelt.

Utfordring:

- *Det blir flere eldre og færre i yrkesaktiv alder.*
- *Finne riktig balanse mellom befolkningens forventninger og kommunens muligheter til å levere tjenester under stramme økonomiske rammer.*

Mulige strategier:

- Gradvis endre befolkningsstrukturen, jmf. kap. om befolkningsvekst
- Legge til rette for økt grad av forebygging og mestring av egen livssituasjon
- Samarbeide med andre tilbydere (både offentlige og private)
- Kontinuerlig fokus på effektivisering av tjenestene
- Strengere behovsprøving for tjenesteyting
- Økt antall ansatte i 100% stillinger
- Flere lærlingeplasser
- Aktiv markedsføring til videregående elever ved helse- og sosialfaglinja
- Kontinuerlig fokus på brukerinformasjon om kommunale tjenester

- Satsing på servicetorg og nettsider
- Modum skal være en JA-kommune
- Gode, kunnskapsrike ledere, med lederegenskaper
- Et mobbefritt arbeidsmiljø
- Kompetanseheving for ansatte

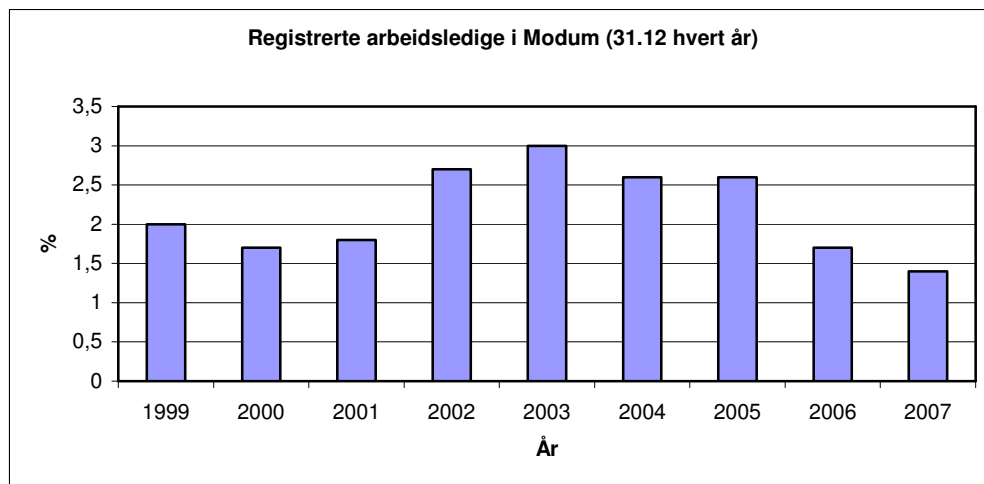
Næringsutvikling

Sysselsetting

Etter lang tids økonomisk vekst og høykonjunktur er det lav arbeidsledighet i Norge. I Modum har vi opplevd sterk vekst innenfor bygg- og anleggsbransjen, og flere virksomheter har fram til nå opplevd at det er kamp om arbeidstakere og kompetanse.

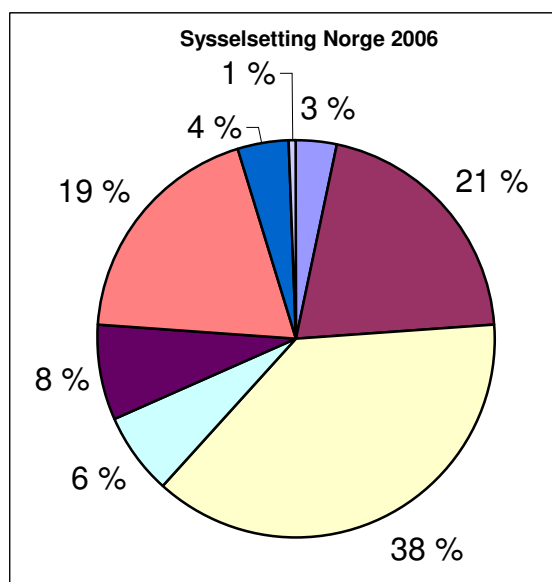
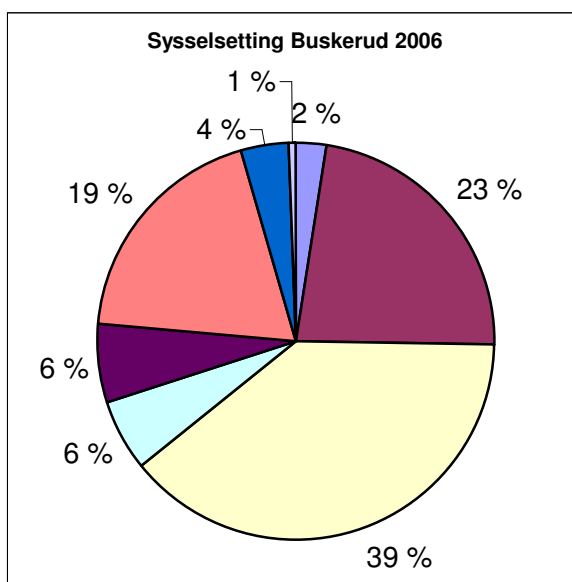
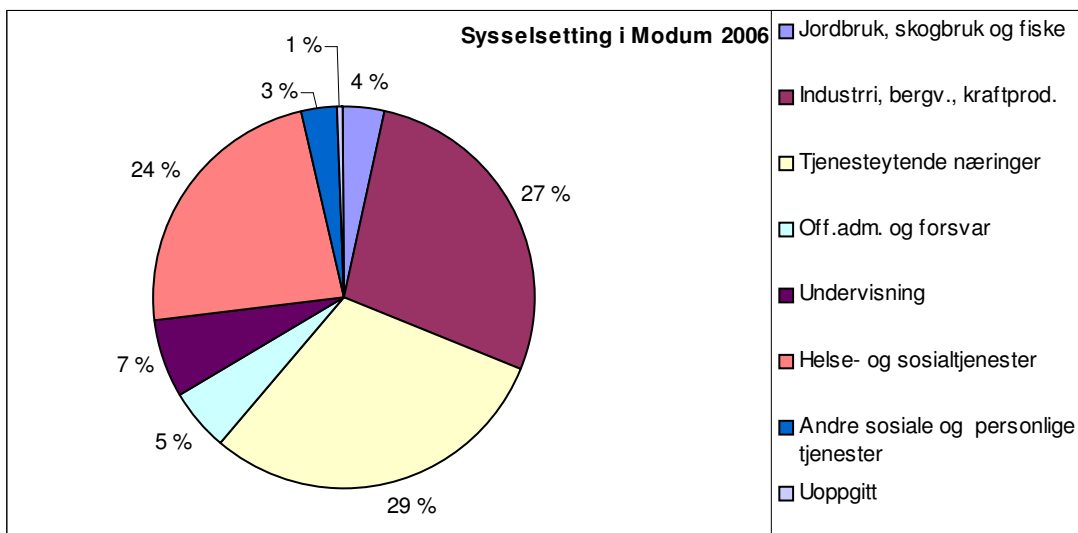
I løpet av høsten 2008 har imidlertid en verdensomspennende uro i finansmarkedet ført til en betydelig nedkjøling av investeringslysten. Prognosene tilsier høyere renter og økende arbeidsledighet framover.

Figuren nedenfor viser utviklingen mht. arbeidsledighet de siste årene.

Av sysselsettingsdataene ser vi videre at Modum skiller seg ut i forhold til Buskerud Fylke og hele landet, ved at vi har prosentvis større andel av den yrkesaktive befolkningen sysselsatt innen landbruk, industri og helse- og sosialtjenester, og færre innenfor tjenesteytende næringer. Dette er næringer som tradisjonelt har ligget forholdsvis lavt lønnsmessig, noe som er med på å forklare hvorfor inntekstnivået i Modum ligger under landsgjennomsnittet.

Figurene nedenfor viser hvordan den yrkesaktive delen av befolkningen i Modum, Buskerud og Norge er fordelt på de ulike næringene i 2006.

Sysseissetingsmønsteret viser på den annen side hvilke fortrinn Modum har å bygge videre på. Det er allment kjent langt ut over kommunens grenser at Modum har et mangfold av helseinstitusjoner. Modum Bad er ledende både mht. størrelse og kompetansenivå i så måte. I tillegg har vi store rehabiliteringsbedrifter som yter tjenester til pasienter fra hele landet. I seinere tid har det blitt initiert et arbeide for å bringe både de offentlige og private aktørene innenfor helseområdet sammen for å tenke samarbeide og synergieffekter.

Til tross for nedleggelse av store bedrifter innen treforedlingen, ser vi at industrivirksomhetene fortsatt har en solid posisjon i Modum. Gledelig er det å registrere at det foregår en stadig utvikling og modernisering i bedriftene, og at det også er en ikke ubetydelig nyetablering av småbedrifter.

Videre er Modum et populært turistmål, med Blaafarveværket, Vikersundbakken, Krøderbanen og øvrige attraksjoner i konseptet Kunstnerdalen som viktige destinasjoner. Turisme er landets raskest voksende næring. Med de fortrinn vi allerede har mht. antall

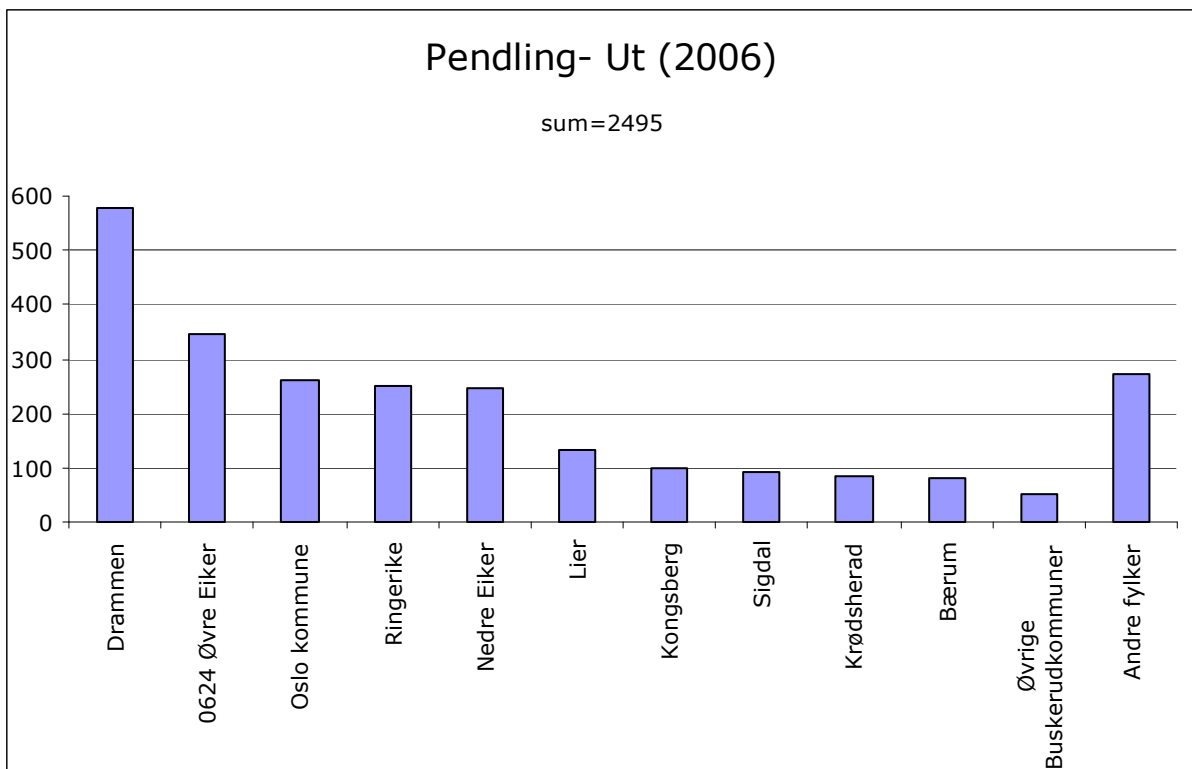
tilreisende til de eksisterende destinasjonene er det trolig et uutnyttet potensial for utvikling for denne næringen i vår kommune.

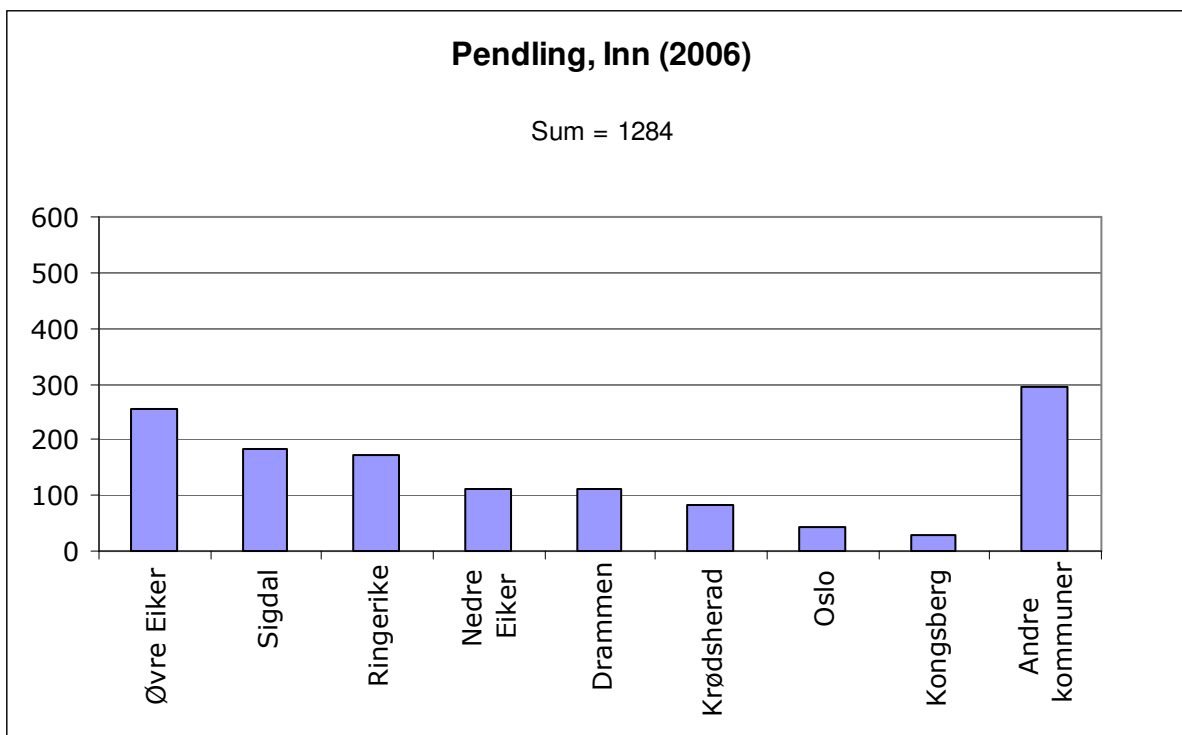

Blaafarveværket er Modums viktigste reiselivsdestinasjon

Til tross for gode tider og mye spennende utvikling innen næringslivet er det fortsatt 2500 moinger som pendler ut av kommunen for å finne seg arbeide. Dette er 1200 flere enn de som pendler inn til Modum. Vi har derfor en netto utpendling på ca. 1200 personer, eller ca. 19% av den totale arbeidsstyrken i Modum.

I figurene nedenfor ser vi hvor det pendles til og fra.

Kommunen er avhengig av samarbeid med og innspill fra innbyggerne og næringslivet for å legge til rette for næringsutvikling. Næringslivet er på sin side avhengig av tilgang på arbeidskraft og kompetanse.

Videre vil det være av betydning for næringsutviklingen i vår kommune at Modum deltar i de regionale fora der næringsutvikling blir drøftet. Modum har valgt å orientere seg mot Drammensregionen, og videre også mot Vestregionen. Ellers deltar Modum kommune i regionsamarbeidet i Midt-Buskerud sammen med Sigdal og Krødsherad kommuner. Kommunene i Midt-Buskerud har definert sin rolle i bl.a. å avlaste regionsentrene i fylket (Drammen, Kongsberg og Hønefoss). Modum ønsker å bidra til dette gjennom utviklingen av funksjonelle distriktssentra i Åmot og Vikersund.

Det er viktig å planlegge næringsarealer for framtidig utvikling. I 2007 har kommunen igangsatt et reguleringsarbeide som bereder grunnen for utvikling av næringsområder i Skredsvikmoen. Men arealer er ikke nok aleine dersom vi ikke klarer å gjøre oss attraktive på andre måter. Her ligger det en utfordring framover i å synliggjøre Modums øvrige kvaliteter, såsom bo- og oppvekstkommune, omsorgskommune, kulturkommune og kommunens rike muligheter for friluftsliv og rekreasjon. Vår beliggenhet i forhold til de store byene på Østlandet bør også være et konkurransefortrinn som kan markedsføres enda tydeligere.

Modums tiltrekningskraft for næringsetablering og bosetning hemmes imidlertid noe av at RV35 begynner å bli en flaskehals i kommunikasjonen. Her ligger det en viktig utfordring i å påvirke nasjonale beslutningstakere til å prioritere og forsere en bedre veistandard. Vi må allikevel ikke la dette bli en faktor som overskygger alt annet arbeide i forhold til næringsutvikling. Tross alt er det 10.000 biler pr. dag som trafikkerer gjennom vår kommune, og denne trafikken er et fortrinn vi må søke å utnytte.

Siden vi fortsatt har god plass i Modum er vi i den heldige situasjon at næringsutvikling ikke trenger å komme i konflikt med for eksempel friluftsliv og verneinteresser. Vi skal også søke

å tilrettelegge slik at ulike næringer ikke kommer i konflikt med hverandre. Landbruket er fortsatt en stor næring i Modum, både mht. sysselsetting og verdiskaping. Ivaretagelse av landbrukets produksjonsgrunnlag vil derfor fortsatt være en viktig del av kommunens næringspolitikk.

Landbruket er, og vil fortsatt være ei viktig næring i Modum

Et målrettet arbeide for næringsutvikling betinger samhandling mellom aktører i samfunnet. En kommuneplanprosess kan være en naturlig arena for strategisk næringsarbeide. Temaet er imidlertid stort og omfatter mange aktører, og det anses hensiktsmessig å utrede temaet i form av en egen kommunedelplan. I dette planprogrammet går vi derfor ikke nærmere inn i problemstillingen.

Utfordringer:

- *Å bli et mer interessant område for etablering av ny, og gjerne kompetansekrevende næringsvirksomhet*
- *Legge til rette for større grad av tilpasning mellom de lokale utdanningstilbudene og næringslivets behov*
- *Samordne lokalsamfunnets innsats for å stimulere nyetableringer og videreutvikling av det næringslivet vi har i Modum.*
- *Få bedre trafikkflyt, kjørekomfort og trafikk sikkerhet på RV35 mot Hokksund.*
- *God og rask saksbehandling*
- *Bygge en positiv kultur mot næringslivet, se viktigheten av et sterkt og godt næringsliv*
- *Satsing på næringsprosjekter knyttet til helse*
- *Arbeide for at Modum blir nasjonalt kompetansesenter innen folkehelse*

Mulige strategier:

- *Økt samhandling mellom næringslivet, kommunen og utdanningsinstitusjonene.*
- *Utarbeide strategisk næringsplan*
- *Fysisk tilrettelegging av næringsområder og infrastruktur*
- *Etablere et veiselskap med hensikt å forsere ny RV 35.*
- *Forsere arbeidet med ny trasé for Rv35 på strekningen Bottegård-Vinåsen/Åsenga/Øverby*

- *Markedsføre alle kommunens fortrinn*
- *Etablere gode møteplasser for næringslivet*
- *Aktiv satsing på Modum som idrettsbygd og arena for nasjonale og internasjonale mesterskap*
- *Bruk av idrettsarenaene i næringsperspektiv*
- *God kompetanse i saksbehandlingsleddet*

Universell utforming

Hver dag planlegges og fattes det beslutninger som påvirker samfunnet gjennom utforming av bygninger, utemiljø, produkter og tjenester. Disse valgene betyr mye for hverdagen til personer med nedsatt funksjonsevne. Mange opplever å bli funksjonshemmet på grunn av de løsninger som velges. For å øke tilgjengeligheten for alle, kreves et målbevisst og systematisk arbeid over tid.

Av St. meld. 40 (2002-2003) framgår at regjeringens visjon er at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal ha muligheter til personlig utvikling, deltakelse og livsutfoldelse på linje med andre samfunnsborgere. Fjerning av samfunnsskapt barrierer er avgjørende for å oppnå dette.

Modum kommune ønsker i denne planrevisjonen å øke fokus på å gjøre Modumsamfunnet enda mer tilgjengelig for alle. Dette betyr at Modum kommune vil legge prinsippene om universell utforming til grunn for planlegging og drift av:

- transporttjenester
- bygninger og bomiljøer
- nærmiljøanlegg og uteområder
- tjenesteproduksjon og service
- elektronisk informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Modum kommune vil i påvente av egne rikspolitiske retningslinjer for universell utforming benytte Helsedirektoratets veileder "Universell utforming over alt!" som rettesnor for sitt videre arbeide med temaet gjennom planperioden.

Utfordringer:

- *Legge til rette slik at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal ha muligheter til personlig utvikling, deltakelse og livsutfoldelse på linje med andre samfunnsborgere.*

Mulige strategier:

- *Samarbeide med organisasjoner og enkeltpersoner for å identifisere samfunnsskapt barrierer*
- *Innarbeide universell utforming som premiss i kommunens planlegging, forvaltning og drift*

Klima og energi

Klima og energi er temaer som har fått et sterkt globalt fokus, og hvor Norge har inntatt en svært aktiv rolle, bl.a. gjennom Kyotokonferansen og FN's oppfølgingskonferanse på Bali.

Alle landets kommuner er utfordret, for ikke å si pålagt, å bidra til oppnåelse av de nasjonale målene. Naturbasert risiko (ras, flom) kan i stor grad relateres til klimaforhold. Dersom klimaprognosene slår til vil dette bildet kunne forverres, noe som gir kommunen en egeninteresse i å bidra i kampen for å redde klimaet.

Nasjonalt har regjeringen fulgt opp sitt klimaengasjement i form av stortingsmelding 34 (2006-2007). Essensen i den nasjonale klimapolitikken er at Norge skal overoppfylle kravene i Kyotoprotokollen med 10%, vi skal kutte CO₂-utslippene med 30% innen 2020, og Norge skal være "klimanøytralt" innen 2050. Gjennom klimaforliket som nylig ble inngått mellom partiene på Stortinget (unntatt FrP) er det stadfestet politisk enighet om at to tredjedeler av CO₂-kuttene skal gjøres i Norge. Et annet sentralt punkt er å gjøre landet karbonnøytralt i 2030, i stedet for 2050.

Dette er nasjonale målsetninger som ikke kan nås uten at hver enkelt innbygger og kommune bidrar. Det ligger derfor klare forventninger og krav til kommunene i regjeringens klimamelding, og alle kommuner er nå pålagt av olje- og energiministeren å utarbeide energi- og klimaplaner.

Modum Kommune har vedtatt at det skal utarbeides en klima- og energiplan. Det legges opp til at denne planen utarbeides som egen temaplan med status som kommunedelplan, og forutsettes å være ferdig før vedtakelse av ny kommuneplan. I dette arbeidet vil det trolig være hensiktsmessig å samarbeide med våre nabokommuner. Egen sak om oppstart av klima- og energiplanarbeidet er lagt fram for politisk behandling våren 2008.

Viktige tema i en energi og klimaplan vil trolig bli:

- Stasjonær forbrenning – overgang til fornybar energi og utfasing av fossilt brensel
- Minimalisering av transportbehov – areal- og transportplanlegging, kollektivtransport, godstransport m.m.
- Energiøkonomisering i alle off. bygg
- Klima- og energivennlige innkjøp
- Krav til planlegging og utbygging
- Motivasjon og holdningsskapende arbeide

Dette innebærer at energi- og klimaplanen vil gi føringer for flere temaer i kommuneplanen.

Utfordringer:

- *Kartlegge klimagassutslipp og energibruk i Modum*
- *Kartlegge de mest kostnadseffektive tiltakene i Modum for å bidra til oppnåelse av de nasjonale klima- og energimålsetningene*
- *Bidra til motivasjon for klima- og energispørsmål i kommuneorganisasjon, befolkning og lokalt næringsliv.*

Mulige strategier:

- *Utarbeide Klima- og energiplan*
- *Legge til rette for medvirkning fra befolkning og næringsliv i klima- og energispørsmål*
- *Formidling av informasjon*
- *Motivasjonsfremmende arbeide*
- *Innarbeide klima- og energiregnskap som premiss i plan- og byggesaksbehandling*

Samfunnssikkerhet og beredskap

Modum kommune har arbeidet systematisk med dette temaet i flere år, og ny vitalisering fikk arbeidet etter ras-hendelsene ved Kongshaug og andre steder høsten 2000 og våren 2001. Fra før hadde kommunen en risiko- og sårbarhetsanalyse fra 1999, samt planer for sentral kriseledelse og virksomhetsvise beredskapsplaner.

Kongshaugområdet, rassikring etter raset høsten 2000

Det ligger mye arbeide i utvikling og oppdatering av dette planverket. For å komme opp på en ønsket standard ble det iverksatt rullering av ROS-analyse i 2007. Dette arbeidet skal ferdigstilles i løpet av 2008. ROS-analysen avdekker behov for oppfølging som vil ha innvirkning på kommuneplanens arealdel. Gjennom arbeidet med ROS har vi bl.a. fått ny viten om farer knyttet til for eksempel flom, ras og radonforekomster. Oppfølgende tiltak fra ROS-analysen vil dessuten kreve både arbeidsinnsats og økonomiske ressurser framover.

Videre har kommunens planverk for krisehåndtering blitt gjennomgått og fornyet. Utover dette er det vedtatt egne retningslinjer for samfunnssikkerhet og beredskap for arealforvaltnings- og byggesaker. Kommunen har ellers gjennomført øvelser med forskjellige scenarier. Modum kommune har høstet anerkjennelse for sitt arbeide innenfor temaet samfunnssikkerhet og beredskap.

Flom i Sandbekken, juli 2007

Utfordringer:

- *Opprettholde og videreutvikle kommunens innsats for å fremme samfunnssikkerhet og beredskap*
- *Oppfølging av prioriterte tiltak iht. ROS-analysen*
- *Spre kunnskaper og forståelse for temaet.*

Mulige strategier:

- *Samarbeide med øvrige samfunnsaktører (nødetatene, sivilforsvaret, forsvaret og frivillige organisasjoner)*
- *Systematisk kompetanseutvikling (kurs, temadager)*
- *Jevnlige øvelser for krisestab og/eller virksomheter i kommunen*
- *Videreutvikle rutinene for ivaretagelse av samfunnssikkerhet og beredskap i kommunens planlegging, forvaltning og drift*

Barn og unges interesser

Miljøverndepartementet sendte i år ut rundskrivet T-2/08 – om barn og planlegging, hvor viktigheten av å sette av arealer til bl.a. lekeområder i planleggingen ble omhandlet. Her står det bl.a. følgende i forordet underskrevet av Erik Solheim: ” Hvordan det er der barn vokser opp er avgjørende for deres mulighet for en trygg oppvekst, motorisk utvikling og god helse. Å planlegge for et samfunn der trygge oppvekstmiljø har gode møtesteder, muligheter for lek, og aktivitetsfremmende omgivelser er noe av det viktigste vi kan gjøre. Barns hverdag blir mer og mer stillesittende. Manglende fysisk aktivitet gir uheldige konsekvenser for stadig flere barn og unges helse. Å skape omgivelser som gir rom for fantasibasert lek, samvær og fysisk utfoldelse blir stadig viktigere”.

RPR for å styrke barn og unges interesser i planleggingen gir føringer for den fysiske tilretteleggingen for gode oppvekstmiljøer for barn og unge. Modum kommune arbeider for tiden med å innføre lokale retningslinjer som utdyper de nasjonale føringene.

Ellers vil barn og unges interesser være et tverrsektorielt fokusområde som vil bli omhandlet mer i detalj i de ulike sektorenes deler av kommuneplanen.

Fra elever ved videregående skole i Modum med kurs i samfunnsplanlegging kom det noen klare tilbakemeldinger!

Bedre og flere møteplasser, særlig for eldre ungdom (ungdomsklubb, kafeer, diskotek m.m.)

Bedre kommunikasjonsmuligheter lokalt (tilbringerbusser til/fra sentrum).

Utfordringer:

- *Opprettholde og videreutvikle kommunens innsats for å sikre trygge og gode oppvekstvilkår for barn og unge*
- *Etablering av egnede møteplasser*
- *Bedre kommunikasjonsmuligheter med kollektiv transport*

Mulige strategier:

- *Samarbeide med organisasjoner og ungdommer*
- *Bruke barnas kommunestyre som en aktiv medspiller*
- *Tilrettelegging av gang- og sykkelveier*
- *Samhandle med tilbyderne av kollektivtransport*

Bærekraftig areal- og ressursbruk

Vi skal arbeide for en bærekraftig utvikling med mindre støy og utslipp, mindre forbruk av ikke-fornybare ressurser, herunder jordvern, mindre avfall og bevaring av biologiske mangfold. Grønne områder, strandsone og kulturminner skal bevares og gjøres enda mer tilgjengelige. Samtidig skal det sørges for gode bo- og nærmiljøer, og det skal utvikles levedyktige handelssentra og møteplasser.

Modum har i gjeldende kommuneplan forsøkt å legge føringer fra den nasjonale politikken til grunn for hvordan kommunen utnytter sine arealer og naturressurser. Essensen av dette er nedfelt i planbestemmelsene til kommuneplanens arealdel. Dette er imidlertid et politikkområde der det til tider kan være betydelige avvik mellom overordna nasjonal politikk og lokalpolitiske ønsker. Dette kan gjøre det vanskelig for en kommune å være forutsigbar i forhold til interessenter som henvender seg i vedr. areal- og ressursbruk. For å avbøte dette har kommunen vedtatt bla. retningslinjer for tiltak i byggeforbudssonene langs vassdrag, samt ei miljøsjekkliste som blir gjennomgått og utdelt til utbyggere ved forhåndskonferanser for planer og større byggetiltak.

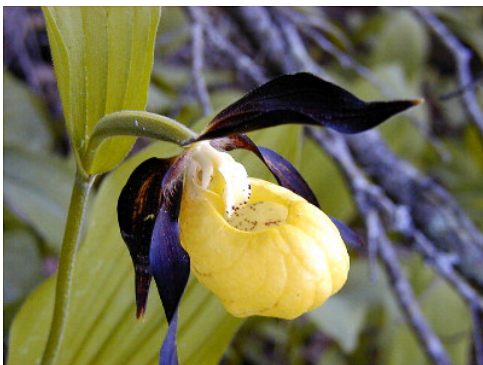
De nasjonale føringene har siden sist kommuneplanrullering blitt ytterligere skjerpet, spesielt mht. jordvern og bevaring av biologisk mangfold. Støy er et annet temaområde der vi har opplevd en betydelig innskjerpning fra nasjonale og regionale myndigheter.

Utfordringer:

- *Øke forståelsen av naturens egenverdi og potensial som attraksjon for boligsøkende og næringsliv.*
- *Forene bruk og vern av naturressurser i et bærekraftig perspektiv*

Mulige strategier:

- *Synliggjøring av tilgjengelige naturdata for innbyggere, næringslivet og politikerne*
- *Systematisk konsekvensvurdere alle irreversible tiltak i forhold til naturverdier*
- *Kompetanseheving*

Marisko – en fredet plante som Modum har et nasjonalt ansvar for å ivareta

Omdømmebygging

Modum kommune er en god kommune og bo og virke i, det tror vi de fleste moinger vil være enige i. Kommunen tilbyr gjennomgående svært gode tjenester til innbyggerne. I tillegg har vi mange åpenbare kvaliteter, som for eksempel:

- Sentral beliggenhet midt på Østlandet
- God plass for videreutvikling
- Funksjonelle, sentrumsnære boligområder
- Godt handels- og servicetilbud
- Gode muligheter for spredt bebyggelse
- Full barnehagedekning fom. 2008
- Funksjonelle, gode skoler
- Godt kulturtilbud (idrett, musikk, teater m.m.)
- Mangfoldig foreningsliv
- Mangfold i næringsliv
- Gode helse- og omsorgstjenester (offentlige og private)
- Nasjonalt kompetansesenter for psykisk helse (Modum Bad)
- Store reiselivsdestinasjoner (Blaafarveværket, Vikersundbakken, Krøderbanen)
- Gode rekreasjons- og friluftsmuligheter i vakker natur

Modum skal være attraktiv som bosted- og næringskommune. Da må de gode kvalitetene synliggjøres for omverdenen. De beste ambassadørene vil være begeistrede innbyggere, med de folkevalgte i spissen. En utfordring i planperioden vil derfor være å fortelle verden omkring oss hvor mye bra vi har! Moingene har nok ikke hatt for vane å skryte. For å oppnå anerkjennelse som en attraktiv kommune må det jobbes strategisk for å bedre kommunens omdømme. Uten et godt omdømme vil kommunens tilrettelegging for en positiv samfunnsutvikling få liten effekt.

Kommunen som samfunnsplanlegger og tilrettelegger kan jobbe strategisk for at også potensielle tilflyttere og den oppvoksende generasjon ønsker å bo i Modum. En tilnærming til dette kan være å forsøke å identifisere hvor flaskehalsene mht. å bli en tilstrekkelig attraktiv kommune for økt tilflytting finnes.

Kommunens omdømme er et tema som vil kunne bli omfattende og involvere mange aktører. Temaet har vært drøftet politisk, og det vil i første omgang bli holdt et temamøte i forbindelse med fastsetting av kommunens visjon for kommende kommuneplan.

Utfordringer:

- Bli flinkere til å fokusere på alt det positive som kjennetegner Modum.
- Skape konstruktive og positive debatter, også omkring ting som oppleves negativt.

Mulige strategier:

- Samhandling, åpenhet og fokusering omkring Modums kvaliteter
- Profilering og markedsføring utad
- Større variasjon i tomtetilbudet
- Bedre jobbtilbud for høyt utdannede

- Bedre vegforbindelse og øvrige kommunikasjonsforhold
- Etablere fora for konstruktiv kritikk
- Ansatte og politikere arbeider aktivt for å fortelle om Modum som en god kommune å bo i.

Arealbruk

En viktig del av en kommuneplan er å fastsette rammene for hvordan den langsiktige forvaltningen av kommunens arealer skal skje. Kommuneplanen angir muligheter for utbygging til ulike formål. Samtidig angir kommuneplanen en rekke hensynsområder. Disse er grundig behandlet i gjeldende kommuneplan, med tilhørende planbestemmelser.

Det legges i kommende plan opp til å videreføre prinsippene fra forrige plan.

All arealbruk skal ta hensyn til:

- naturens mangfold og produksjonsevne
- landbrukets produksjonsgrunnlag og kulturlandskap
- kulturminner og kulturmiljøer
- friluftslivsinteresser
- tilstrekkelige områder til lek og friluftsliv i tilknytning til eller i nærheten av skoler og barnehager.
- estetikk på bygning-, tettsted- og landskapsnivå
- trygghet og trivsel
- folkehelse
- universell utforming/tilgjengelighet for alle
- samfunnsikkerhet og beredskap

Gjeldende kommuneplan har videre fokus på utvikling av funksjonelle sentra. Vikersund og Åmot sentrum Øst har iht. fylkesdelplan for handels- service og senterstruktur fått status som distrikssentra. Det legges opp til en fortsatt styrking av disse sentrene mht. handelsvirksomhet og befolkningsutvikling.

Utviklingstrekk i perioden 2005-2008

Som følge av en, i Modumsammenheng, stor befolkningsvekst de siste tre årene har vi vært igjennom en periode med stor byggeaktivitet i kommunen. Et nytt trekk i utviklingen er etableringer av flere større boligkomplekser i tilknytning til sentrumsområdene i Vikersund og Åmot øst. Videre har det i kjølvannet av siste rullering av arealplanen i kommunen kommet i gang utbygging i to kommunale felt (Kroka II og Mælumenga), samt i flere private felt (Hervikhagen, Haraldsrudmoen, Vikersund bad vest, Sønsteby m.fl.)

Videre har det blitt utarbeidet et par bebyggelsesplaner for spredt klyngebebyggelse i LNF-områder, og ellers vært igangsatt noen ganske få hus som enkeltsaker i LNF-områder med anledning til spredt bebyggelse.

Ellers har det som følge av gode konjunkturer vært stor aktivitet mht. ombygginger, tilbygg, garasjer m.m. i privat regi, samtidig som kommunen selv har igangsatt mange byggeprosjekter i egen regi de seinere årene. Etter lang tids ”dvale” har det dessuten vært

etterspørsel etter næringsstomter de to-tre siste årene, og det er igangsatt flere større næringsutbygginger på Nedmarken.

I kjølvannet av siste planrullering har bl.a. reguleringsplanen for Vikersund sentrum blitt revidert, og derigjennom ble det åpnet for større muligheter for nyetableringer av både handelsvirksomhet og boliger i sentrum. Mindre endringer er også gjort i Åmot for bl.a. å møte næringslivets behov.

Aktiviteten de seinere årene avspeiler nok i en viss grad en periode med gode konjunkturer. Forhåpentligvis er det også et resultat av en hensiktsmessig kommuneplan. Kommunen har de siste årene merket at beliggenhet er minst like styrende som pris for etterspørselen etter tomter. Dette har medført et økende press på utbygging også utenfor de områdene der kommunen har bygd ut infrastruktur, særlig gjelder dette østsiden av Drammensvassdraget.

Uroen i finansmarkedene høsten 2008 må antas å medføre at etterspørselen etter arealer dreies mer i en mer prisbevisst retning enn det som har vært tilfelle i de seinere årene. Utviklingen i kommuneøkonomien tilsier også at kommunen må gi kostnadseffektive arealbruksløsninger (eksempelvis fortetting i tettstedene) størst prioritet.

Framtidige behov for utbyggingsområder

Gjeldende kommuneplan (2005-2015) angir store muligheter for boligutvikling. Noe er realisert i planperioden, men mange områder er ikke vurdert videre for utbygging. Mange mindre tomteområder er lagt inn i kommuneplanen ut i fra enkeltgrunneieres ønsker og behov. Dette medfører imidlertid en fragmentert og dårlig arealutnyttelse og ofte dårlige løsninger mht. estetikk, trafiksikkerhet og infrastruktur som vei, vann og avløp.

Skal vi for eksempel satse på mer utbygging i åssidene opp mot Øståsen, må dette koordineres med utvikling av infrastruktur. Dette tilsier at kommunen og utbyggere er være tjent med å samarbeide om utviklingen av et noe større område for å få enhetskostnadene ned på et nivå som det er betalingsvilje til.

Ut over de arealene som settes av til større boligfelt anses det å være mer enn tilstrekkelig med muligheter for utvikling av boligområder og områder for spredt bebyggelse i gjeldende plan. Dersom boligtilbudet blir for stort mister kommunen mulighetene for å styre en utvikling. Det er derfor grunn til å ta en kritisk gjennomgang av de boligområdene der det til tross for muligheter gjennom mange planperioder ikke har kommet i gang noen utbygging.

I vedlegg 1 vises en oversikt over planstatus og cirka omfang av boligutbygging i felt og som spredt bebyggelse etter kommuneplanen ble rullert i 2005 (Tallene i vedlegg 1 er tatt ut i fra antatt omfang der planer ennå ikke er vedtatt. Tallene er ikke kontrollert opp i mot byggesaksbehandling/fradelingsarkiv siste halvår).

Utfordringer:

- Legge til rette for mangfold i tomtetilbudet uten å miste muligheten til å styre boligutviklingen
- Optimal utnyttelse av tidligere investeringer framfor å måtte bygge ut ny infrastruktur.
- Finansiering av nødvendig infrastruktur for klargjøring av kommunalt eide boligtomter og næringsarealer

Mulige strategier:

- Videreføre gjeldende kommuneplan, med fokus på boligfortetting i eksisterende sentra.
- Lokalisere utbygging ut i fra hensynet til en kostnadseffektiv infrastrukturutnyttelse (VA, skole/barnehage, transportbehov m.m.)
- Byggeområder avsatt i tidligere kommuneplaner, og der det ennå ikke har blitt igangsatt reguleringsplanarbeide skal vurderes på nytt, etter de samme kriterier som for nye områder som blir foreslått.
- Sikre tilstrekkelige, sentrumsnære arealer for offentlige og allmenntilgjengelige formål.
- Sette av tilstrekkelige arealer for næringsutvikling
- Sikre et nødvendig mangfold i tomtetilbudet, slik at det til enhver tid finnes tomter som dekker etterspørsel basert på ulike behov i befolkningen (pris, beliggenhet, transport, m.m.)
- Videreføre gjeldende soneinndeling for spredt bebyggelse
- Samarbeide med utbyggere (utbyggingsavtaler)
- Stimulere ny-etableringer ved å tilby rimelige næringsarealer, boligtomter og boliger

Strategier for stedsutvikling

Distriktssentra

I sentrumskjernene søkes det etablert og opprettholdt arealintensive funksjoner, som daglivareforretninger og annen småhandel og kontorvirksomhet med høy besøksfrekvens. Distriktssentrene kan også ha utkantområder bestående av forretninger med volumkrevende varer og servicerettet industri, samt arealkrevende offentlige virksomheter som skoler og institusjoner. Videre er det et mål å øke bo-tettheten i sentrumsområdene. Fortetting i sentrumsområdene er derfor en strategi som søkes videreført i kommende planperiode.

Vikersund

Det er fortsatt store arealreserver for utbyggingsformål i Vikersund (jmf. vedlegg 1). Det anses viktig å videreføre tilbud om et mangfold av tomter. Det bør derfor åpnes for forsiktig utbygging på østsiden av fjorden samt noe utvidelse nordover langs Jarenveien. Fortsettende vekst av Vikersund tettsted betinger imidlertid en oppgradering av infrastruktur, særlig på avløpssiden. Kapasiteten i avløpsnett er allerede i dag overbelastet, og er en begrensende faktor for videre utvikling.

Hovedstrategien er fortsatt boligfortetting i Vikersund sentrum (Vikersund vest, Tangen, Øya), samt næringsetablering i Vikersundgata og langs aksene Vikersund bru-Lortbru for å styrke distriktssenterets posisjon.

Miljømessig opprusting og økt tilgjengelighet til Tyrifjorden i området Vikersundbrua-Modum rådhus anses som en viktig strategi for å høyne tettstedets attraktivitet.

Videre er det en aktuell problemstilling å skape arealer for offentlige- og allmenntilgjengelige formål i sentrum. Områdene omkring Harpestryken og Nettbuss sin tomt i Vikersundgata kan være aktuelle områder å vurdere i denne sammenheng.

Utviklingen av Vikersund Hoppcenter, til et anlegg av internasjonale dimensjoner vil også utløse behov for utvikling av infrastruktur som holder mål ved store arrangementer.

Avløpssanering fra Vikerkleiva og sydover til Vikersund hoppcenter bør derfor prioriteres i første del av planperioden.

Aktuell utbyggingstrategi for nye boliger i Vikersund er:

- Forsiktig videreutvikling og utvidelse av boligområdet mellom Frydenberg og Vassbunn.
- Mindre utvidelse av boligområder mot Hervik
- Forsiktig utbygging av boliger syd for Vikersund Hoppcenter når nødvendig infrastruktur er på plass.

Åmot øst

I Åmot er det lagt til rette for utbygging av Mælumenga. Dette området har kapasitet til å fange opp tomtebehovet i Østre Åmot langt ut over kommende planperiode. Det er i tillegg noen mindre arealer som ligger inne i gjeldende plan, men som ennå ikke er utbygd. For å opprettholde et visst mangfold i tomtetilbudet opprettholdes disse områdene, men det anses ikke nødvendig å åpne for nye arealer for boligformål i kommende plan.

Ellers videreføres strategien med boligfortetting i Åmot sentrum, samt utvikling av et kompakt og mangfoldig forretningsområde langs Eikerveien mellom Åmot Stadion og Louisenbergveien, samt langs Lilleåsgata.

Videre bør det i planen fokuseres på en estetisk og trafikkal utvikling av Åmot som innfallsport for besøkende til Blaafarveværket, Kunstnerdalen og hytteområdene i Sigdal.

Nærsentra

Geithus

Geithus tettsted har hatt en positiv utvikling de seinere år, med en del bygningsfornyelse i sentrum og generelt forbedret vedlikehold. En ny barnehage står klar i Geithus mot slutten av 2008, samtidig som det er under utvikling mer boligbygging, bl.a. i Skredsvikmoen. Videre har vi registrert en økende interesse for næringsarealer, og Nedmarken industriområde er i stor utvikling med etablering av flere bedrifter for tida. Området fylles raskt opp, og det er derfor satt i gang et planarbeide for å legge til rette for framtidig næringsutvikling i Skredsvikmoen. Her vil finansiering av bl.a. et stort veikryss bli en økonomisk utfordring.

Det er fortsatt store arealreserver for boligformål også i Geithus (jmf. vedlegg 1). Det har imidlertid vært lite gjennomføringskraft fra grunneierhold og/eller liten etterspørsel i markedet, og det er bare et mindre område ved Sønsteby som har blitt realisert av de områdene som ble tatt inn i forrige planrullering. Ut i fra dette anses det ikke å være behov for å åpne for nye boligområder i Geithusområdet.

Imidlertid bør avløpssanering fra Vikersund Hoppcenter til Sønsteby være en prioritert oppgave i kommende planperiode. Dette er avgjørende for realisering av boligutvikling i de områdene som ligger inne i eksisterende plan på østsida (Hovland, Sønsteby), samt åpning for noe boligbygging i tilknytning til Vikersund Hoppcenter.

Åmot vest

Flere av de avsatte boligområdene i Åmot vest er for en stor del utbygd i løpet av planperioden. Det er imidlertid fremdeles en god reserve for boligutvikling i området Breivik-Haug, uten at det er igangsatt konkret reguleringsarbeide i dette området.

Vi opplever at Åmot Vest, eller det vi kaller Strandgata sliter med å opprettholde sin posisjon som funksjonelt tettsted. Dette gjør at Modum kommune ønsker å sette spesiell fokus på utviklingen av Strandgata i kommende kommuneplan. Det ble i den forbindelse søkt om regionale utviklingsmidler til et småstedprosjekt, og kommunen har fått tilsagn om midler til igangsette et planarbeide for tettstedutvikling for Strandgata. Prosessen er igangsatt i form av drøftingsmøter med den lokal velforeningen.

Nedre del av Strandgata

I de seinere årene har Strandgata mistet mange tettstedsfunksjoner ved at forretninger er nedlagt eller flyttet over på østsida. Pga. dette har Strandgata, til tross for en naturgitt flott beliggenhet langs Simoa har mistet mye av sin attraktivitet.

Et annet forhold er at det har vært en formidabel trafikkøkning på RV 287 de siste tiårene. Trafikkøkningen kan tilskives flere årsaker, men hyttetraffikk til Sigdal kommune og tilstrømning av turister til både til Blaafarveværket og de øvrige attraksjonene i Kunstnerdalen synes å være de viktigste faktorene. Dette er jo en ønsket utvikling for kommunene, men samtidig gir det oss noen utfordringer som vi ønsker å ta fatt i.

Kommunene i Midtre Buskerud har i samarbeide med næringsliv og innbyggerne gjennom noen års bevisst satsing på markedsføringen av attraksjoner og næringsliv i regionen klart å bygge opp Kunstnerdalen som en merkevare. De aller fleste besøkende til Kunstnerdalen har RV 287 gjennom Åmot som innfallsport. Den spektakulære "korketrekkeren", Kongsfossen og skulpturen "Sema" ved elvemøtet mellom Simoa og Drammenselva er på mange måter selve porten til Kunstnerdalen.

Et godt førsteinntrykk er viktig for hvordan folk opplever steder de kommer til. Modum kommune ønsker å bidra til at Strandgata igjen blir et attraktivt sted.

For å re-vitalisere Strandgata er det viktig at Åmot vest gis gode utviklingsmuligheter. Arealinnspill for ytterligere boligbygging vil derfor kunne aksepteres, og vil bli vurdert opp mot de områdene som allerede er lagt inn i kommuneplanen.

Utfordringer:

- *Gi tilreisende et godt inntrykk, og stimulere besøkende til å stoppe i Strandgata*
- *Etablere hyggelige og funksjonelle, sosiale møteplasser*
- *Sammenhengende gangvei fra Kongsfoss til Haugfoss*
- *Snu turisttilstrømningen langs RV 287 fra å være et trafiksikkerhetsproblem til å bli Strandgatas konkurransefortrinn.*

Mulige strategier:

- Stimulere innbyggere og næringsliv til straks-tiltak for en estetisk opprusting på landskaps-, gate- og bygningsnivå
- Utarbeide en stedsanalyse og tiltaksplan i nært samarbeide med lokalt næringsliv og innbyggerne i Strandgata
- Markedsføring av stedets kvaliteter
- Stimulere til ny etablering av næringsliv i Strandgata
- Utvikle boligområdene ved Breivik og Haug
- Gi mulighet for øvrige boligetableringer i planperioden

Sysle

Sysle har styrket sin posisjon som nærsenter, og det har i kjølvannet av siste kommuneplangjennomgang blitt bygd flere nye boliger i utvidelsen av Holefeltet. Ellers er det planer om oppføring av en hall som primært skal betjene skolens behov for større gymsal, men som også vurderes å gis et omfang som flerbrukshall/idrettshall.

Grendesentra:

Begrepet grendesentra ble introdusert ved forrige planrullering. Modums grendesentra er Drolsum, Snarum, Simostranda, Haugfoss, V. Spone og Kløftefoss. Dette er boligansamlinger der vi ikke nødvendigvis finner sentrumsfunksjoner som forretninger og kontorer, men som allikevel innehar viktige sosiale funksjoner for lokalmiljøet, f.eks. forsamlingshus, kirke og idrettsanlegg.

Det legges opp til å opprettholde funksjonaliteten for grendesentraene i kommende plan. Behovet for boligetableringer søkes ivaretatt gjennom avsetning av soner for spredt boligbygging i og omkring grendesentraene.

Håndtering av innspill til planprogrammet

Det har kommet inn i overkant av 30 innspill i forbindelse med høringen av kommuneplanprogrammet. Alle innspillene er lagt ut på kommunens hjemmeside på denne linken: <http://www.modum.kommune.no/index.php?cat=112138>

Merknadene fra overordnede planmyndigheter er innarbeidet i planprogrammet.

De fleste av innspillene er imidlertid konkrete arealbruksønsker. Arealbruksinnspillene er ikke vurdert ennå, men alle har fått et foreløpig svar om at innspillet er mottatt og at det vil bli vurdert etter at planprogrammet er vedtatt. Innspillene vil deretter grovsiles, slik at de som ikke ligger innenfor de vedtatte strategiene blir lagt til side. De innspillene som ligger

innenfor de vedtatte strategiene vil bli konsekvensvurdert iht. KU-forskriften. Grovsiling og konsekvensvurdering vil bli gjort av ei tverrfaglig administrativ gruppe, og i nødvendig grad i samarbeide med forslagsstillere.

Samme framgangsmåte vil bli brukt i den grad det kommer inn nye innspill når utkastet til kommuneplan har vært ute på høring til våren.

Behov for utredninger

Konsekvensutredninger av ny arealbruk

Det er obligatorisk å utarbeide et planprogram iht. forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven som trådte i kraft 1. april 2005. I kommuneplanen fastsettes bruken av kommunens arealer. Det er derfor viktig å få vite hvilke konsekvenser nye forslag vil få. Forskriften fastslår at det kun er krav om konsekvensutredning for arealdelen i kommuneplanen, og vi har valgt å begrense oss til dette.

Den som foreslår et utbyggingsprosjekt vil i utgangspunktet møte krav om konsekvensutredninger. Fylkeskommune tilrår imidlertid i sin høringsuttalelse at dette er et arbeide kommunene selv bør gjøre, for å sikre en enhetlig og lik vurdering av arealinnspillene. I den grad det anses nødvendig vil forslagsstiller bli anmodet om tilleggsopplysninger og/eller medvirkning i utredningsarbeidet.

Konsekvensene av alle offentlige og private utbyggingsforslag må utredes før forslagene kan legges inn i kommuneplanens arealdel (ny §16-2 i plan- og bygningsloven av 2004).

Det betyr at innsendte forslag om utbygging må konsekvensutredes i tråd med føringene nedenfor. Først ved sluttbehandlingen av kommuneplanen vil konsekvensutredet utbyggingsforslag bli tatt inn i kommuneplanen, eller forkastet.

«Forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven» inneholder et vedlegg II, som gir rammer for krav til innhold i konsekvensutredningen. Omfang vil avhenge av tiltakets art og forventede virkning.

Følgende skal utredes og beskrives:

1. Forslagets innhold og hovedformål (tekst + kart iht. fastsatte kartstandarder)
2. Forholdet til alle relevante kommunale, fylkeskommunale og statlige planer og miljømål.
3. Virkningen av forslaget for følgende forhold
  - Transportbehov og muligheter for miljøvennlig transport
  - Støymessige forhold
  - Universell utforming
  - Barn og unges interesser
  - Landbruksmessige forhold (jordvern, kulturlandskap)
  - Landskapsestetiske forhold
  - Grøntstruktur
  - Friluftsliv og rekreasjon
  - Naturforhold og biologisk mangfold
  - Vassdragshensyn

4. Kommunen vil videre vurdere alle innkomne innspill i forhold til viktige kommunale interesseområder, så som:
  - Infrastruktur
  - Kommunale tjenester (skole, helse m.m.)
  - Folkehelse
  - Samfunnsikkerhet
  - Næringlivshensyn
5. Behov for nærmere undersøkelser før gjennomføring av forslaget
6. Behov for nærmere undersøkelser og tiltak for å overvåke virkninger av realisert forslag

Temaplaner

Eksisterende planer

Kommunen har fra før temaplaner for ulike områder:

- Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet
- Trafikksikkerhetsplan
- Rusmiddelplan
- Plan for psykisk helse
- Boligosial handlingsplan (under revisjon)
- Plan for kommunal kriseledelse
- ROS-analyse for Modum kommune
- Beitebruksplaner (Holleia og Finnemarka)
- Plan for forvaltningsrevisjon

Behov for nye temaplaner

Det anses å være behov for å utarbeide temaplaner for følgende områder:

Energi- og klimaplan

Kommunestyret i Modum vedtok høsten 2007 at det skal utarbeides en energi- og klimaplan. Dette arbeidet vil bli organisert som et eget prosjekt og gis status som kommunedelplan. Det legges opp til at denne delplanen skal være ferdig før sluttbehandlingen av kommuneplanen.

Strategisk næringsplan

Næringsutvikling anses som et så vidt stort og komplekst tema at det vil være naturlig å utdype temaet i en egen plan med status som kommunedelplan. Dette arbeidet bør startes opp parallelt med kommuneplanarbeidet, og vedtas før kommuneplanen vedtas i løpet av 2009.

Kommunedelplan for fritidsbebyggelse

Ved forrige kommuneplanrullering ble det vedtatt å sette i gang et arbeide med utredning av mulighetene for mer hyttebygging i Modum. Dette arbeidet har blitt satt i gang, men ikke ført fram til noen politisk drøfting ennå. Dette temaet anses fortsatt aktuelt. Det skal derfor utarbeides en egen kommunedelplan for fritidsbebyggelse tuftet på de nasjonale føringene som foreligger på dette området. Buskerud fylkeskommune har bl.a utarbeidet en hytteveileder som inneholder viktige hovedprinsipper og råd for hytteutvikling.

Hovedplan for vann og avløp

I regi av GVD (Godt Vann Drammensregionen) er det igangsatt et overordnet arbeide for å fastsette felles rammer for kommunenes arbeide på vann- og avløpssiden. Dette må følges opp lokalt i form av en gjennomgang av hovedstrukturen for kommunenes VA-anlegg i forhold til planlagt utvikling. Planarbeidet vil oppsummeres i konkrete tiltaksplaner. Gjennomføring av tiltakene vil avhenge av både kommunens bevilgninger og betalingsviljen hos private utbyggere (gjennom utbyggingsavtaler).

Særlig aktuelt synes det å igangsette utredninger for å avklare:

- Avløpsstrukturen i Vikersundområdet, herunder Øya Renseanleggs framtid
- Valg av løsning for reservevannkilde

Øvrige utredningsbehov

Kommunestyret ønsker videre at følgende momenter skal utredes i forbindelse med kommuneplanprosessen:

- Bedret tilgjengelighet til Øståsen
- Blant Norges beste grunnskoler
- Nytt sykehjem, nye institusjonsplaner
- God kartlegging av kunnskapsnivå i grunnskolen
- Merking med blindeskrift i offentlige bygg
- Fri tilgjengelighet i skog og mark bedres ved bl.a. å rydde stier for hogstavfall

Planprosess

Planprogrammet har vært ute til høring våren 2008. På nyåret i 2009 vil råtkast til ny kommuneplan samt arealplan bli lagt ut til høring. Ved høringene blir det informert slik:

- Dokumentene forhåndsdiskuteres internt i kommunens administrasjon
- Høringsforslag vedtas av formannskapet (dialog med K-styret underveis)
- Høringen annonseres i avisene og lokalradioene
- Redaksjonell omtale i lokale medier
- Papirutgave av dokumenter legges ut på servicekontoret i rådhuset
- Papirutgave av dokumenter sendes obligatoriske høringsparter, en del frivillige organisasjoner og brukergrupper.
- Elektronisk utgave av diskusjonsutkastet og kart legges ut på kommunens hjemmesider
- Åpne temamøter med inviterte gjester og innledere arrangeres i høringsperioden.

Høringsdokumentene behandles politisk etter høringene, og det vil ellers være løpende orientering om planarbeidet i formannskapet og evt. også kommunestyret. Deretter mottar alle innsendere et sammendrag av alle innsendte innspill med rådmannens kommentar. Det forklares hvordan innspillene har blitt vurdert administrativt. Vedtatte dokumenter med sammendrag av innspillene legges også ut på kommunens hjemmesider (under "kommuneplan").

Slik kan planarbeidet påvirkes

Det finnes mange muligheter for å påvirke planarbeidet. Du kan:

- Sende inn arealbruksforslag fra nå av og fram til høringsfristen for kommuneplanforslaget er ute
- Sende inn forslag til samarbeidsprosjekt
- Delta i temamøter

Næringsliv, frivillige organisasjoner m.fl. inviteres til å komme med innspill om avgrensede eller permanente samarbeidsprosjekter eller partnerskap. Hensikten er at kommunen skal kunne dra nytte av innbyggernes kunnskap, innsikt og engasjement, og at næringsliv og kommune skal kunne få større gjensidig nytte av hverandre. Fristen for innspill til samarbeidsprosjekter er meget tøyelig. Det er aldri for sent å komme med en god ide.

Innbyggernes deltakelse er nødvendig for at vi skal beholde levende lokalsamfunn. Kommunen bidrar til å løse fellesoppgaver som er viktige for oss alle, men kan aldri løse oppgavene tilfredsstillende uten innbyggernes medvirkning.

Mange av kommunens oppgaver er lovregulerte, og ressursene er begrenset. Men forvaltning og tjenesteyting kan drives på mange måter. Det er en spennende oppgave å være med i utviklingen av Modums største serviceorganisasjon, og det er meningsfylt å kunne påvirke eget nærmiljø.

Likevel ser vi at det er vanskelig å engasjere bredden av befolkningen til å delta i samfunnsdebatten. Valgdeltakelsen ved kommunevalg overstiger for eksempel ikke 60%. Videre er det vanskelig å formidle sammenhengen mellom planer og tiltak, og det er en klar tendens til at engasjement og motkrefter våkner først når et tiltak i tråd med plan skal settes ut i livet, eller etter at en brukerordning for kommunale tjenester er endret.

Men heldigvis, dugnadsånden lever i bygdene våre, det har mange prosjekt vist

Framdriften i kommuneplanarbeidet

(revidert pr. februar 2009)

2009

- Planprogram vedtas av Kommunestyret som føring for ny kommuneplan 2.2.
- Arealbruksforslagene er ferdig konsekvensutredet 1.5.
- Høringsutkast til ny kommuneplan med konsekvensutredninger bearbeides administrativt og i F-skap innen 15.8.
- K-Planforslag legges ut på høring 1.9-1.11
- Bearbeiding av høringsinnspill 1.10-15.12

2010

- Revidert planforslag behandles i F-skap 1.2
- F-skapets innstilling til kommuneplan behandles i K-styret 1.3
- Egengodkjenning av kommuneplan i K-styret 1.6.

Vedlegg 1: Potensiell boligutvikling iht. kommuneplan 2005-2015

Område	Planlagt (2005)		Planstatus	Ikke utbygd (2007)	
	Enebolig	Leilighet		Enebolig	Leilighet
Vikersund					
Kroka 2	35		Reg. plan ferdig, under utbygging	15	
Nedre Sand	10		Reg. plan ferdig	10	
Hervikhagan	15		Reg. plan ferdig, under utbygging	3	
Vikersund Bad Vest	14		Reg. plan ferdig, under utbygging	8	
Tangen	40	70	1 leilighetskompleks bygd	40	40
Hval/Dokka	6		Reg. plan under arbeid	5	
Ullhauglia	6		Reg. plan under arbeid	6	
Skinstadtoppen	8		Reg. plan under arbeid	8	
Haraldsrudmoen	4		Reg. plan ferdig, under utbygging	2	
Liengstranda	2		Reg. plan ferdig, under utbygging	0	
Vikersund Kurbad	10		Ikke startet opp planarb.	10	
Krøderbanens sløyfe	5		Reg. plan under arbeid	5	
Simensrudjordet	10		Ikke startet opp planarb.	10	
Vikersund sentrum (Løver)		12	Reg. plan ferdig, utbygd	0	0
Modum Bad/Brunes/Skinstad	8		Ikke startet opp planarb.	8	
Fortetting, eksisterende omr.	22	45	Byggesaksbeh.	18	45
Geithus					
Furuhaugen	4		Reg. plan ferdig, utbygd	0	
Geithus sentrum (A Ruud)	5		Ikke startet opp planarb.	5	
Skredsvikmoen, bolig	40	30	Reg. plan under arbeid	40	30
Sønsteby/Hovland/Spone	14		Noe planarb. Ferdig, delvis utbygd	11	
Kalaker	10	20	Ikke startet opp planarb.	10	20
Bråtengården + +	21		Ikke startet opp planarb.	21	
Myra + Hontvedtåsen	10		Ikke startet opp planarb.	10	
Fortetting, eksisterende omr.	24	20	Byggesaksbeh.	20	20
Åmot					
Mælumenga	180	80	Reg. plan ferdig, klar til utbygging	180	80
Søljordet	6		Reg. plan ferdig	6	
Folkets hus-tomta	7	8	Ikke startet opp planarb.	7	8
Åmot vest	50	40	Ikke startet opp planarb.	40	40
Enger terrasse		13	Reg. plan ferdig, utbygd	0	0
Fortetting, eksisterende omr.	45	45	Byggesaksbeh.	40	38
Sysle					
Holefeltet/Sysle sentrum syd	14		Reg. plan ferdig, delvis utbygd	4	
Håbråtan	25		Ikke startet opp planarb.	25	
Krokåsen	5		Bebyggelseplan under arbeid	5	
Spredt boligbygging					
Kløttefoss-Snarum-Skretteberg	22		2 Bebyggelseplaner under arbeid	20	
Bøen-Skuterudflata	8		Ikke startet opp planarb.	8	
Skuterudflata-Korsbøen	13		Lite etterspørsel	13	
Drolsum/Hellum	26		Lite etterspørsel	23	
Østmodum	38		Lite etterspørsel	35	
Vestre Spone	31		Lite etterspørsel	28	
Simostranda	28		Lite etterspørsel	25	
Bingen	15		Lite etterspørsel	15	
Sum	836	383		739	321